

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra psychologie

Diplomová práce

Jihokorejské aktivity v České republice

Bc. Tadeáš Laufer

© 2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tadeáš Laufer

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Jihokorejské aktivity v České republice

Název anglicky

South Korean Activities in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem této diplomové práce je představit jihokorejské aktivity v České republice. Hlavními oblastmi zájmu výzkumu jsou investice jihokorejských firem, šíření jihokorejské kultury a život osob jihokorejského původu v České republice. Zahrnuty jsou nejen aktivity Korejců, ale také českých širitelů korejské kultury.

Výzkumné otázky, které si práce klade za cíl zodpovědět, znějí následovně:

- Jak se šíří jihokorejská kultura v České republice?
- Čím se vyznačuje život Korejců v České republice?
- Jaké jsou nejvýznamnější jihokorejské investice v České republice?

Metodika

Výzkum využívá kvalitativní metody, zejména rozhovory, dotazníková šetření a vyhodnocení sekundárních dat. Stěžejní část se opírá o výpovědi Korejců, kteří žili v České republice a zájemců o korejskou kulturu.

Doporučený rozsah práce

cca 70 stran

Klíčová slova

Jižní Korea, Korejci, korejská kultura, korejské investice, menšiny, etnická ekonomika

Doporučené zdroje informací

ČCHÄ, S. *Jak obchodovat s Korejci.*

MAZANÁ, Vladislava. On the Spread and Perception of Korean Popular Culture in the Czech Republic. *Far East / Dálný východ*. 2015, Vol. 5 Issue 1, p9-21. 13p. ISSN 1805-1049

OLŠA, Jaroslav. *Soul roku 1901 objektivem E. St. Vráze a jak viděli Koreu další čeští cestovatelé.* Seoul: Seoul Museum of History, Velvyslanectví České republiky, 2011. 237 s. ISBN 978-89-91553-25-5

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Petr Kokaisl, Ph.D., prof.h.c.

Garantující pracoviště

Katedra psychologie

Elektronicky schváleno dne 31. 3. 2021

PhDr. Pavla Rymešová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 31. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Jihokorejské aktivity v České republice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. PhDr. Ing. Petru Kokaislovi, Ph.D., prof.h.c. za odborné vedení práce a všem informátorům za poskytnutí rozhovorů.

Jihokorejské aktivity v České republice

Abstrakt

Práce představuje nejvýznamnější korejské investice, shrnuje šíření jihokorejské kultury a poskytuje náhled do života osob jihokorejského původu v České republice. Investice jsou uváděny dle jejich rozsahu, vlivu na českou ekonomiku a obecného povědomí. Šíření korejské kultury je hodnoceno především ze současného hlediska se zaměřením na zábavní průmysl a korejskou kuchyni, nicméně je uveden také historický vývoj doplněný o poznatky českých zájemců o korejskou kulturu. Život Korejců v České republice byl zkoumán prostřednictvím rozhovorů, ze kterých vyplývají nejen hlavní problémy, se kterými se oslovení Korejci potýkali, ale také jejich mentalita. Uvedená témata jsou zasazena do kontextu s korejskými kulturními zvyklostmi, které rozebírá teoretická část práce.

Klíčová slova: Jižní Korea, Korejci, korejská kultura, korejské investice, menšiny, etnická ekonomika

South Korean Activities in the Czech Republic

Abstract

The thesis presents the most important Korean investments, summarizes spread of South Korean culture and provides insight into a life of people of South Korean origin in the Czech Republic. The investments are listed according to their scope, effect on Czech economy and general awareness. The spread of Korean culture is evaluated mainly from the current perspective with emphasis on show-business and Korean cuisine, however, historical development complemented by observations of Czechs interested in Korean culture is also offered. The life of Koreans in the Czech Republic was examined through interviews which are revealing not only the main problems Koreans are facing, but also their mentality. These topics are placed in the context of Korean cultural customs, which are discussed in the theoretical part of the work.

Keywords: South Korea, Koreans, Korean culture, Korean investments, minorities, ethnic economy

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Literární rešerše	13
4 Teoretická východiska	17
4.1 Filosofie.....	17
4.1.1 Vlastnosti Korejců	18
5 Vlastní práce	22
5.1 Jižní Korea	22
5.1.1 Historie.....	22
5.1.2 Vztahy mezi Korejskou republikou a Českou republikou	23
5.2 Korejské investice v České republice	24
5.2.1 Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o.	25
5.2.2 Nexen Tire Europe s.r.o.	27
5.2.3 Doosan Group	28
5.3 Šíření korejské kultury v České republice	31
5.3.1 Korejské restaurace.....	33
5.3.2 Korejské obchody	37
5.3.3 Zábavní průmysl	40
5.3.4 Studium a práce	45
5.3.5 Organizace šířící korejskou kulturu.....	49
5.3.6 Náboženská hnutí.....	50
5.4 Život Korejců v České republice.....	54
5.4.1 Poznatky Korejců ohledně života v ČR.....	54
5.4.2 Poznatky korejských studentů	70
5.5 Obecné povědomí o Jižní Koreji.....	73
6 Výsledky a diskuse	80
6.1 Korejské investice v České republice	80
6.2 Šíření korejské kultury	82
6.3 Život Korejců v České republice.....	86
7 Závěr.....	90

8 Seznam použitých zdrojů	91
9 Přílohy	98

Seznam grafů

Graf 1: Nejčastěji poptávané korejské produkty v procentech	74
Graf 2: Vnímání korejských produktů	75
Graf 3: Četnost návštěv korejských restaurací	76
Graf 4: Četnost návštěv korejských obchodů	77
Graf 5: Zájem o korejskou kulturu	78
Graf 6: Povědomí o šíření korejské kultury	79

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník pro Korejce	98
Příloha 2: Dotazník pro české zájemce o korejskou kulturu	99
Příloha 3: Dotazník pro korejský obchod/korejskou restauraci	99

1 Úvod

Jižní Korea patřila ještě v polovině 20. století mezi nejchudší země světa, nicméně díky prudkému ekonomickému růstu se dostala mezi 10 největších světových ekonomik z hlediska HDP. To umožnilo globální expanzi korejských firem a také korejské kultury, obojí za aktivní podpory korejské vlády.

Tato expanze se nevyhnula ani České republice a jihokorejské aktivity jsou zde stále rozmanitější. Zatímco zpočátku spočívaly převážně v návštěvách Prahy korejskými turisty a dílčích průmyslových investicích, v současné době se dostává do oblasti zájmu i korejská kultura v podobě korejského jídla, hudby, seriálů nebo filmů a dalších prvků. Zároveň nepolevuje zájem korejských investorů a roste také počet Korejců, kteří v České republice žijí. Přes odlišné kulturní pozadí toho má Česká a Korejská republika mnoho společného, přičemž tyto podobnosti sahají hluboko do historie.

Lze očekávat, že množství jihokorejských aktivit v České republice bude dále narůstat. Je proto žádoucí si toto téma představit jak z ekonomického, tak kulturního hlediska a neopomenout ani samotné aktéry, kterými jsou nejen korejské nadnárodní společnosti, ale také Korejci, kteří v České republice žijí. Důležitou roli zastávají i čeští zájemci o korejskou kulturu a její šířitelé. Pochopení všech okolností a souvislostí je klíčem k úspěšnému mezikulturnímu dialogu, ze kterého budou těžit všechny zúčastněné strany.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je představit jihokorejské aktivity v České republice. Hlavními oblastmi zájmu výzkumu jsou investice jihokorejských firem, šíření jihokorejské kultury a život osob jihokorejského původu v České republice. Zahrnuty jsou nejen aktivity Korejců, ale také českých zájemců o korejskou kulturu. Označení „jihokorejské“ tedy může značit i pouhou souvislost s touto zemí, nikoli jen to, že je původcem Jižní Korea. Práce zároveň poskytuje náhled Korejců a Čechů na daná témata.

Výzkumné otázky, které si práce klade za cíl zodpovědět, znějí následovně:

- Jak se šíří jihokorejská kultura v České republice?
- Čím se vyznačuje život Korejců v České republice?
- Jaké jsou nejvýznamnější jihokorejské investice v České republice?

2.2 Metodika

Ve výzkumu byly použity kvalitativní metody, zejména rozhovory, dotazníková šetření a vyhodnocení sekundárních dat. Hlavní část výzkumu probíhala po celou dobu roku 2020. Při provádění rozhovorů a dotazníkového šetření byly informátorům předloženy shodné otázky s dílčími změnami pro zachování relevance (viz Přílohy) a na základě jejich odpovědí jim byly kladeny otázky doplňující. Podmínkou pro zařazení korejských informátorů do výzkumu byl pobyt v České republice přesahující délku 3 měsíců. Jedná se o spodní hranici dlouhodobého pobytu dle Ministerstva vnitra České republiky, po jejímž překročení ztrácí platnost turistické vízum. Zároveň někteří informátoři uváděli, že během prvních tří měsíců pobytu v České republice probíhala stěžejní část jejich akulturace. Celkem byly získány výpovědi od 26 osob korejského původu a 11 českých zájemců o korejskou kulturu, přičemž za relevantní byly považovány takové, které se opakovaly u více informátorů nebo obsahovaly jedinečnou osobní zkušenost či názor. U jejich citací je uvedené pořadové číslo, které bylo informátorům přiděleno, země původu a rok pořízení výpovědi. Příjmení a rok,

respektive název společnosti a rok, je uváděn tehdy, pokud tyto údaje zvyšují výpovědní hodnotu práce.

Výzkum byl doplněn online dotazníkem provedeným prostřednictvím služby vyplnto.cz, který náhodní respondenti vyplňovali v období od 26.7. 2020 do 9.12. 2020. Tento dotazník byl zaměřen na obecné povědomí o jihokorejských aktivitách v České republice a obsahoval jak uzavřené, tak polouzavřené otázky.

3 Literární rešerše

Problematikou Korejců v České republice se již zabývala například Vladislava Mazaná, která zkoumala především šíření korejské populární kultury, což bývá označováno pojmem *hallyu*.

Ve své publikaci *On the Spread and Perception of Korean Popular Culture in the Czech Republic* z roku 2015 uvádí, že propagace hallyu je záměr korejské zahraniční politiky. V České republice se hallyu šíří převážně prostřednictvím korejské populární hudby označované jako K-pop (tyto pojmy nejsou vždy zaměnitelné) a to zejména mezi dospívajícími dívkami. Kromě posluchačů tohoto druhu hudby existují i tuzemské k-popové hudební skupiny. Zapsaný spolek Czech Hallyu Wave s podporou korejské ambasády a podnikatelů zaštituje tzv. K-pop Contest, jehož vítězové se zúčastní mezinárodní pěvecké soutěže K-World Festival. Tuto soutěž pořádanou v korejském Čangvonu v roce 2012 vyhrála česká dívčí skupina O.M.G. (Oh My Girls) a významné úspěchy si připsaly české skupiny i v dalších ročnících.

Do těchto aktivit se u nás často zapojuje i vietnamská menšina, která si touto formou upevňuje svou asijskou identitu a zároveň obohacuje tuzemské skupiny o tolik žádoucí asijský prvek.

Počet vyznavačů korejské kultury v ČR Mazaná odhaduje na 3 tisíce lidí. Řada z nich si ke Koreji našla cestu přes Japonsko. Možná i z toho důvodu je znalost korejštiny mezi příznivci korejské kultury nižší (celkem cca 10 %) než znalost japonštiny u příznivců kultury japonské. Zároveň byly zaznamenány i případy, kdy byl člověk terčem posměchu a negativních reakcí kvůli své fascinaci Koreou.

Mezi širší veřejností je Jižní Korea známá především pro automobily a elektroniku. Výjimku představuje píseň Gangnam Style od interpreta PSY, která byla velmi populární i u nás, a dokonce se díky ní zvedl počet zájemců o studium koreanistiky a korejštiny. Ačkoli jsou důležitým prvkem korejské kultury také filmy a seriály, jejich zařazení do televizního

vysílání se neuskutečnilo kvůli obavě z neschopnosti českých diváků rozlišit jednotlivé postavy.

Toto téma Mazaná dále rozpracovala v knize *The Global Impact of South Korean Popular Culture: Hallyu Unbound*. Zde se lze dočíst, že většina Čechů se o Koreu nezajímá, nicméně i tak se na Karlově univerzitě vyučuje koreanistika již od roku 1950. Až nyní ovšem došlo k vyrovnání počtu studentů koreanistiky a japanistiky (která dosud převažovala). Změnila se také motivace pro studium. Dříve to byla spíše touha naučit se východní jazyk, zájem o taekwondo nebo vztah s osobou z Koreje. Dnes bývá hlavním důvodem korejský zábavní průmysl (hudba, filmy, seriály). Tento přelom spojený s růstem zájmu o Koreu nastal kolem roku 2010. S tím souvisí rozšíření výuky korejštiny na univerzitách (na Karlově univerzitě bylo otevřeno centrum Sedžong poskytující kurzy korejštiny), či u soukromých vyučujících. Přesto však neexistuje česko–korejská jazyková učebnice. Znalosti korejského jazyka mohou být zúročeny v řečnické a esejistické soutěži pořádané korejskou ambasádou.

Jako nejdůležitější prvek korejské kultury u nás zmiňuje autorka opět K–Pop. Cení se zejména poutavá vizuální stránka (často převažující nad obsahem) a pracovitost umělců, předmětem kritiky bývají jejich plastické operace nebo primitivní texty. Polovina oslovených posluchačů sní o kariéře K–popera. V souvislosti s tím přednesla Mazaná odvážné tvrzení, že je česká společnost rasistická vůči asijským mužům. Dokládá to tím, že 62 % oslovených respondentů (z široké veřejnosti) nepovažuje korejského zpěváka Raina za atraktivního. Zároveň zmiňuje, že hallyu rasismus zakořeněný v české společnosti nezmírňuje, což je v rozporu s předchozí publikací, kde uvádí příznivý vliv na boj s diskriminací a xenofobií v souvislosti s vietnamskou menšinou.

Ačkoli jsou korejské filmy pravidelně promítány na Karlovarském filmovém festivalu (korejský režisér Kim Ki–duk byl několikrát oficiálním hostem) a dalších kulturních událostech, významnější oblibu si zatím nezískaly a jsou předmětem zájmu zejména příznivců korejské kultury nebo filmových nadšenců.

Snaha o proniknutí korejské kultury do povědomí Čechů stále sílí, jak dokládají například česko–korejské dny v Ostravě, česko–korejský sportovní den v Praze a další akce.

Působení jihokorejských subjektů v České republice zkoumala Margareta Skácelová v bakalářské práci s názvem *Spokojenost zaměstnanců s prací v korejské společnosti*. Výzkum prováděla ve společnosti, která vyrábí v Moravskoslezském kraji a je navázána na automobilový průmysl (což platí i pro ostatní korejské firmy v ČR).

Korejské investice odstartoval vstup České republiky do Evropské unie, investoři se ovšem musí vypořádat s naprosto odlišnou firemní kulturou. V korejských firmách je uplatňován autokratický styl řízení, který mimo jiné vyžaduje oddanost a úctu k autoritám. S tím souvisí model karierního růstu, který zamezuje přílišné fluktuaci zaměstnanců. Tyto prvky bylo nutné při vstupu na český trh regulovat, nicméně jsou stále patrné. Firma se musela nejvíce přizpůsobit ve způsobu zaměstnávání žen, jelikož v Koreji není obvyklé, aby ženy zastávaly vysoké funkce, naopak u nás jde o běžnou praxi. Zkoumaná firma nechce být ani korejská, ani česká, nýbrž mezinárodní.

Další rozdíly vyplývají z odlišného přístupu k práci. V Koreji je hlavním motivem povinnost pracovat bez ohledu na výsledek. To pochází z předprůmyslové éry, kdy byly celé rodiny nuceny obdělávat rýžová pole, úrodu jim ovšem často zničily povodně, případně bandité, na které si rodiny najímaly samuraje, jejichž roli dnes určitým způsobem přejímají ředitelé a manažeři (v podobě ochrany nad svými zaměstnanci). Tento koncept se do Koreje dostal během japonské nadvlády. V Korejských firmách je také nepředstavitelné, aby zaměstnanci rozkrádali majetek. I z toho byl management v ČR rychle vyléčen.

Čeští zaměstnanci považují za největší problém komunikaci způsobenou jak zmíněným stylem řízení, tak i jazykovou bariérou. Korejští manažeři téměř neumí anglicky, natož česky, tudíž je domluva velmi obtížná. Společnost se to rozhodla řešit výukou korejštiny, o což je velký zájem. Další výhrady směřují k nevhodně nastaveným benefitům (opět pozůstatek korejské firemní kultury, kde benefity nemají takovou tradici) a nepružné pracovní době.

Další úhel pohledu poskytuje Lucie Koudelová a její bakalářská práce *Korea v Čechách, kultura a akulturace korejské menšiny*.

Oficiální diplomatické vztahy mezi oběma zeměmi započaly v roce 1990, kdy vznikla také česko–korejská společnost zajišťující například výuku korejštiny nebo kulturní akce. Nejvýraznější nárůst počtu Korejců v ČR byl zaznamenán mezi roky 2006 a 2008, kdy se jejich počet více než ztrojnásobil. Zároveň bývá časté, že migrují celé rodiny. Nejčastějším důvodem migrace je práce v korejských firmách. Ty mají většinou obchodní zázemí v Praze a průmyslovou výrobu v Moravskoslezském kraji.

Opět potvrzuje šíření korejské kultury přes K–pop a uvádí aktivity Czech Hallyu Wave (například dvoudenní kulturní program), dále zmiňuje předního koreanistu, čestného občana Soulu a držitele korejského státního vyznamenání Vladimíra Pucka.

Co se života korejských rodin v ČR týče, tradiční patriarchální model zůstává, děti mají ovšem volnější režim (zejména ve škole), byť jejich vytíženost a nároky na ně kladené jsou stále vyšší než u českých vrstevníků. Studenti si pochvalují známkovací systém, který tolik nevybízí k soupeření a pořádání česko–korejských pitek. Nicméně bylo zaznamenáno, že české děti umí být zlé, což někdy brání začlenění Korejců do kolektivu. V českých školách se na rozdíl od škol korejských neužívají tělesné tresty, naopak čeští rodiče se k nim někdy uchylují i na veřejnosti, což korejskou informátorku velmi překvapilo.

Korejcům u nás nejvíce chybí korejské jídlo. Restaurace, které jej nabízejí sice existují, nicméně není plně autentické. Pro nákup korejských potravin a surovin využívají informátoři například vietnamskou tržnici SAPA. Kritizují také jazykovou bariéru způsobenou neznalostí anglického jazyka u české populace. I přesto hodnotí život v České republice jako lepší než v Jižní Koreji.

4 Teoretická východiska

4.1 Filosofie

Pro tuto kapitolu bylo čerpáno z publikace *Jak obchodovat s Korejci* od Čche So-ila, která předkládá charakteristické vlastnosti Korejců. Zaměřuje se převážně na firemní prostředí, obchodní styky a z toho vyplývající situace, nicméně vše dává do souvislosti s korejskou kulturou a historií, tudíž je mnoho informací použitelných i na ostatní oblasti života.

Východní filosofie jin-jang je založená na harmonii prvků, které bývají na západě stavěny jako protiklady, ať už jde o světlo a tmu, člověka a přírodu nebo muže a ženu.

Korejci odvozují svou identitu od příslušnosti ke skupině, což zamezuje přílišnému individualismu. Stejně tak význam jednotlivých sdělení vychází z širšího kontextu. Samy o sobě mohou sdělení znamenat něco jiného než ve skutečnosti, respektive v daném kontextu, případně bude jejich význam neúplný. Jak důležitosti skupiny pro jednotlivce, tak kontextu pro sdělení, vychází z představy, že celek není tvořen jeho samostatnými částmi, nýbrž části jsou pouze formami jednotného a nedělitelného celku. Uvedené dokládá příklad, kdy byl asijským a evropským figurantům ukázán dřevěný válec pojmenovaný „Dax“. Figuranti měli následně vybrat mezi plastovým válcem a dřevěným hranolem, který z těchto předmětů nejvíce připomíná Dax. Evropané vybírali první předmět, jelikož se také jednalo o válec, zatímco Asiaté druhý, protože byl ze dřeva. Shoda materiálu byla pro asijské figuranty důležitější než shoda tvaru, jelikož Dax i dřevěný hranol mají stejný „původ“ a konkrétní formu, tedy tvar, tyto předměty získaly až následně, což jejich podstatu nezměnilo.

Kolektivismus se promítá také do stolování. Již samotné používání hůlek vyžaduje, aby byly jednotlivé složky pokrmu předkrájené. Kuchař tak musí myslet na pohodlí strávnicka, který si naopak nemůže zvolit, jak velké sousto si ukrojí. Všechny chody se na stůl dávají naráz a jsou k dispozici celému osazenstvu. Proto by měl každý dbát na ostatní a jíst

přiměřeně. Korejci jsou velmi pohostinní a útratu v restauraci většinou platí nejvýše postavená osoba.

4.1.1 Vlastnosti Korejců

1. Dodržování tradic (čistota)

Pro Korejce je důležité dodržování tradic, což souvisí s určitou konzervativností. Proto obtížně přijímají změny a při řešení situací se snaží vycházet ze zavedených postupů. Veškeré změny je třeba důkladně vysvětlit a ponechat dostatečný čas na jejich přijetí. Jedním z důsledků je také tendence pracovat mnoho let u jednoho zaměstnavatele a časté střídání zaměstnání působí na Korejce podezřele či přímo negativně.

2. Rovnost a hierarchie

Korejská společnost je výrazně hierarchická, přičemž hlavní určující proměnnou je věk. Konkrétně z toho důvodu, že věk nemůže nikdo ovlivnit, tudíž se jedná o nejspravedlivější, respektive nejrovnější formu hierarchie. Proto bývají povyšováni přednostně starší zaměstnanci i když nutně neodvádějí nejlepší výkon, což mladší zpravidla respektují a podporují, jelikož počítají s tím, že se povýšení později dočkají i oni. Od věku se také odvíjí způsob jednání, kdy se starší ze dvou osob dostává vyšší úcty a zvláštního oslovení. Proto se Korejci při seznamování ze všeho nejdříve ptají na věk, jehož určování je zároveň odlišné od západních kultur. V Koreji se totiž věk nepočítá od nuly, nýbrž od jedné. Dle tohoto systému je tedy uváděný věk o rok vyšší.

Velmi důležitou roli hraje také vzdělání. Vztahy mezi učitelem a žákem jsou tradičně striktně vymezené, kdy učitel je ten, kdo informace předává a žák je pouze přebírá, což neumožňuje diskuzi. Zpochybnění tohoto pravidla bývá nežádoucí. Univerzity jsou důležitým zprostředkovatelem pracovních příležitostí. Nicméně i zde se projevovalo určité rovnostářství, jelikož všechny velké firmy pořádaly pohovory s absolventy vysokých škol v jeden den, tudíž všichni uchazeči měli možnost se na tento den připravit a zároveň bylo

minimalizováno riziko, že by se jeden uchazeč zúčastnil více pohovorů než jiný. Prestiž zaměstnavatele potom ovlivňuje pozici jeho zaměstnanců v korejské hierarchii.

Hierarchie je dodržována i ve firemní organizační struktuře, kde probíhá komunikace zejména směrem shora dolů a podřízení nemají ve zvyku nejen rozporovat názory nadřízených, ale ani vyslovovat své vlastní. Snaží se vyhnout jakémukoli chování, které by mohlo být považováno za nezdvořilé. Pokud se k němu uchýlí, bývá to většinou v neformálním prostředí mezi čtyřma očima.

Co se týče postavení žen v Korejské společnosti, zjednodušeně lze říci, že ve veřejném/profesionálním životě jsou výše postavení muži, zatímco v osobním/rodinném životě má vyšší postavení žena.

3. Nepotismus

Kromě věku se Korejci při prvním setkání snaží zjistit, co mají společného, ať už se jedná o záliby, navštívené místo nebo jiný spojující prvek. To posílí pocit sounáležitosti, ze kterého se následně odvíjí budoucí vztah. Nejvíce vážený je vztah příbuzenský, jelikož rodina je pro Korejce nejvyšší hodnotou a není výjimkou, že svobodní třicátníci žijí s rodiči. Oslovení označující rodinné příslušníky Korejci používají i pro osoby mimo příbuzenský vztah jako výraz úcty a náklonosti. Korejské velké korporace, takzvané čeboly, byly zakládány významnými rodinnými klany a příbuzenské vztahy dodnes hrají v korejských firmách důležitou roli. To platí i v případě významných spolužáků či jiných kontaktů.

4. Pocit naléhavosti

Naléhavost vychází z kočovných kořenů, proto mohou být Korejci i dnes vznětliví, nedočkaví a iracionální. Tato vlastnost ale byla také jednou z příčin korejského úspěchu, jelikož se Korejci ve druhé polovině 20. století jako rychlí stavitelé, což položilo základy korejskému průmyslu, jak jej známe dnes. Stále platí, že Korejci jsou schopni dodržet i šibeniční termíny (někdy bohužel na úkor kvality), čehož korejsí manažeři využívají.

Termíny jsou pro Korejce závazné, proto se nezřídka uchylují k přesčasům. Stejně tak se oceňuje dochvilnost, přičemž nebývá problém sjednat schůzku na poslední chvíli. Naléhavost také stojí za oblibou moderních technologií, které šetří čas, díky čemuž má Jižní Korea nejrychlejší internetové připojení na světě.

5. Soudržnost

V Koreji převládá kolektivismus, a i na pracovišti se upřednostňuje skupinová práce. Pro Korejce je přirozené se spojit a dosáhnout stanoveného cíle. Když byla po finanční krizi z roku 1997 země odkázána na pomoc Mezinárodního měnového fondu, Korejci uspořádali sbírku zlata, která pomohla předčasnému splacení závazku a ukončení intervencí. Celkem se vybralo 227 tun zlata. Pokud se do potíží dostane firma, zaměstnanci dělají přesčasy, případně se dokonce zřeknou mezd. Soudržnost funguje i mezi kolegy, kdy je zvykem pomoci více zaneprázdněným spolupracovníkům a upevnit tím svou pozici ve skupině. Je běžné, že Korejci dostávají úkoly přesahující jejich popis práce. Řada firem uplatňuje takzvaný systém rotace míst, kdy jsou pracovníci po několika letech střídáni na svých pozicích a převeleni na jinou, aby si vyzkoušeli co nejvíce funkcí. Na pracovišti je snaha o vytvoření takřka rodinných vztahů, samozřejmě při zachování příslušné hierarchie, proto zaměstnanci chodí po práci na společné firemní večírky a účastní se dalších sdružujících činností.

6. Náklonnost (*čong*)

Jedná se o náklonnost vyplývající z udržování vztahu a toho duševní pouto roste čím déle a častěji jsou dané osoby v kontaktu, tudíž nemusí nutně souviset se vzájemnými sympatiemi. Jistým ekvivalentem by byla srdečnost související s tím, kolik náklonnosti člověk projevuje navenek.

7. Hořkost (*han*)

Han je frustrace způsobená nenaplněnými očekáváními či neuskutečněnými touhami. Dobrým příkladem je klasická korejská píseň *Arirang*, ve které se vyslovuje přání, aby si odcházející milovaná osoba zlomila nohu, než odejde daleko. Tato hořkost se netýká pouze osobního života, ale provází celou korejskou historii. Není však vnímána pouze negativně, jelikož jejím vedlejším efektem je zvýšená motivace nebo tvůrčí činnost.

8. Zachování tváře

Tento jev souvisí s korejskou hrdostí, a to zejména z hlediska vnímání dotyčného ostatními. Zachování tváře je důležitější než upřímnost, proto Korejci obtížně uznávají chybu a veřejná kritika je nežádoucí, stejně jako cokoli, co by mohlo zachování tváře narušit. Z tohoto důvodu se Korejci vyhýbají konfliktům, neříkají „ne“, snaží se působit pozitivně a negativní informace sdělují nepřímou či v náznacích. Při konfliktních situacích se nedívají do očí, jelikož oční kontakt je považován za agresivní. Na pozorovatele ze západu může nedostatek očního kontaktu působit neupřímně stejně jako samotná vyjádření Korejců. Při komunikaci je však třeba vnímat širší souvislosti včetně neverbálních náznaků, kde bývá skutečný význam sdělení často ukryt.

5 Vlastní práce

5.1 Jižní Korea

5.1.1 Historie

Počátek Korejské republiky sahá do období 1. stol. př. n. l. do 3. stol. n. l., kdy na korejském poloostrově působila tzv. tři království, jmenovitě Kogujro, Pekče a Silla. Největší z nich bylo Kogujro, nicméně v 7. stol. n. l. jej obsadila čínská dynastie Tchang za pomoci království Silla. Sillský král poté vyhlásil nový stát, tzv. Sjednocenou Sillu, spojenectví s Čínou ukončil, a naopak proti ní začal bojovat. Část poloostrova tak tvořila Sjednocená Silla, další část připadala Číně, svrchovanost čínského císaře byla ovšem uznávána na celém území (Janoš, 2014).

Sjednocená Silla zanikla v roce 936, kdy byla vybojována nová dynastie Korjo (navazující na jedno ze tří původních království Kogujro). Z toho zároveň vychází celosvětově rozšířený název „Korea“, jelikož během vlády dynastie Korjo se o zemi dozvěděli Evropané. Tou dobou Korejci také přejímali řadu čínských kulturních prvků (Janoš, 2014).

Sílicí vliv Mongolů se nevyhnul ani Koreji. Korejský král byl ve 13. století přinucen Kublajchánem, aby se zúčastnil jeho tažení proti Japonsku, které bylo druhou největší invazí v dějinách lidstva po vyloštění v Normandii. Vpád zhatil tajfun *kamikaze*, který loďstvo totálně zničil (Janoš, 2014).

V roce 1392 byla vyhlášena nová dynastie Čoson, která vládla po dobu pěti století a náležel k ní také nejznámější korejský vládce, král Sedžong, jehož dekret zavedl korejské hláskové písmo *hangul*, nahrazující do té doby používané čínské znaky (Janoš, 2014).

Koncem 16. století Korea odrazila japonskou invazi. Ovládnutí Koreje se Japonsku podařilo až v roce 1895 po vítězství v První čínsko-japonské válce, kdy se Čína musela definitivně vzdát svého vlivu na poloostrově. Formálně sice bylo roku 1897 ustanoveno

Korejské císařství, o 8 let později ale zaniklo a z Koreje se oficiálně stal japonský protektorát, který vyústil v připojení Koreje k Japonsku v roce 1910 (Janoš, 2014).

Samostatnost Koreje byla obnovena po Druhé světové válce, kdy zároveň došlo k rozdělení země Sovětským svazem a Spojenými státy na Severní a Jižní republiku. Tento stav měl zvrátit vstup severokorejských vojsk do Amerikou ovládané Jižní Koreje v roce 1950. Boje však změnu nepřinesly. Země zůstala rozdělená na 38. rovnoběžce a byť klid zbraní byl vyhlášen v roce 1953, obě země jsou oficiálně stále ve válečném sporu, což z Korejské války činí nejdéle trvající novodobý konflikt. V obou zemích zavládl diktátorský režim. Severokorejská diktatura trvá dodnes, v případě Jižní Koreje lze o demokracii hovořit až od konce 80. let, kdy skončilo období brutálních vojenských diktatur. Zároveň je nutné zmínit, že ještě v 50. letech 20. století patřila Jižní Korea mezi nejchudší země světa (Čche, 2014).

Obě Koreje vyslovují přání se sjednotit, nicméně představy o průběhu sjednocení jsou již značně rozdílné a mezi zeměmi stále dochází k ojedinělým ozbrojeným incidentům. Napětí zvyšuje severokorejský jaderný program a pro vztahy mezi Jižní a Severní Koreou jsou typická období sblížování střídaná vyostřováním konfliktu (Čche, 2014).

5.1.2 Vztahy mezi Korejskou republikou a Českou republikou

V roce 1990 navázalo Československo diplomatické styky s Jižní Koreou a o 4 roky poté byla podepsána Dohoda o kulturní spolupráci (Kubík, 2020). Během návštěvy prezidenta Kim Young-sama v roce 1995 došlo k podepsání mezivládní dohody o vědeckotechnické spolupráci, dále Dohody o podpoře a vzájemné ochraně investic a Dohody o zamezení dvojího zdanění. O 5 let později navštívil Jižní Koreu premiér Miloš Zeman a podepsal Dohodu o mírovém využití jaderné energie. Roku 2009 byla podepsána bilaterální dohoda s Českou republikou. Zároveň od roku 2011 existuje Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou, ze které Česká republika, jakožto členský stát, těží (Klemsa, 2015).

Během návštěvy prezidentky Pak Kun-hje v roce 2015 bylo uspořádáno podnikatelské fórum ve spolupráci Hospodářské komory ČR a korejské vládní neziskové agentury na podporu obchodu a investic KOTRA, kterého se, kromě hlav obou států, zúčastnilo 200 českých a korejských firem (CzechInvest, 2015).

Roku 2018 navštívil Českou republiku následující prezident Mun Če-in za účelem podpory jihokorejských firem ve výběrovém řízení na dostavbu českých jaderných elektráren. Ze stejného důvodu přicestoval o rok dříve do země i ministr průmyslu Pek Un-kju. Oba představitelé jednali s premiérem Andrejem Babišem (Tománek, 2018).

5.2 Korejské investice v České republice

Jižní Korea je z hlediska výše přímých zahraničních investic 4. nejvýznamnější investor v České republice, co se týče obchodní výměny zaujímá dokonce 3. místo. Ačkoli je saldo pro ČR záporné (v řádu desítek miliard Kč ročně), dovezené zboží slouží i pro výrobu finálních statků (čtvrtinu tvoří díly pro motorová vozidla), které jsou následně vyváženy do zahraničí (Zastupitelský úřad ČR v Soulu, 2019).

Ve veřejném diskursu se občas objevuje názor, že velká část těchto investic jsou takzvané montovny, tedy továrny poptávající pracovní sílu s nízkým stupněm kvalifikace. Je ovšem třeba dodat, že na výrobní závody je navázána řada subdodavatelů, kteří disponují vlastními vývojovými středisky. Pro korejské investory je přitažlivá zejména výhodná poloha, kvalifikovaná pracovní síla a politická stabilita (Hospodářská komora ČR, 2015).

„V Česku působí asi 80 korejských firem a většina Korejců, kteří v nich pracují, jsou absolventi bohemistiky, protože znají jazyk a realie. Jinak ale upřednostňují české zaměstnance“ (Informátor 30, Korea, 2020).

Korejská republika své firmy na našem trhu aktivně podporuje. Příkladem může být akce s názvem Korea-Czech Medical Plaza, kde přední korejské farmaceutické společnosti představují své produkty a služby. Organizátorem je KOTRA, ale podílí se také korejské

ministerstvo zdravotnictví, respektive pod něj spadající institut pro rozvoj zdravotnictví KHIDI a Velvyslanectví Korejské republiky. Korejským účastníkům jsou také představeny podmínky pro uvedení léčiv a zdravotnického zařízení na český trh. Z důvodu koronavirové pandemie se poslední ročník uskutečnil online (KOTRA, 2020).

Počátek spolupráce mezi českými a korejskými firmami sahá do 90. let. Za prvotní projekty lze označit vstup jihokorejské společnosti Daewoo do výrobce nákladních vozidel Avia v roce 1995, která svůj podíl po 9 letech prodala nebo výrobní závod na klasické (CRT) obrazovky společnosti LG.Philips Displays (fúze jihokorejského LG a nizozemského Philipsu) v Hranicích na Moravě. Po štedrých investičních pobídkách (1,5 miliardy Kč), nenaplněné kapacitě (původně měl závod zaměstnávat přes 3000 lidí, skutečné číslo však nebylo ani poloviční) a finančních problémech způsobených rozšířením LCD obrazovek, došlo v roce 2007 k ukončení výroby, tedy 6 let od jejího zahájení. Následně byla státu vrácena třetina investičních pobídek. Závod také několik let nedodal zákonem vyžadované dokumenty (Program prevence závažné havárie) a byl tak provozován nelegálně. Kromě toho došlo k porušení dalších ekologických norem (Pelikán, 2014). Přesto LG.Philips patřičná povolení pro uvedení do provozu získal. Z důvodu těchto pochybení podal spolek Ekologický právní servis (později přejmenován na Frank Bold advokáti) několik žalob na příslušné veřejné instituce (Helcl, 2005). I přes zmíněné problémy byla investice pro Českou republiku výhodná. V současné době nese areál závodu název CTPark Hranice a využívá jej řada rozličných firem.

5.2.1 **Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o.**

Největší jihokorejskou investicí v České republice a zároveň největší přímou zahraniční investicí v České republice vůbec je výstavba továrny automobilky Hyundai Motor Group ve výši 34,4 miliard Kč v moravskoslezských Nošovicích (Zastupitelský úřad ČR v Soulu, 2019). Výroba v tomto závodě probíhá od roku 2008 a jeho kapacita činí 350 tisíc osobních automobilů ročně. Tato investice vytvořila 3 300 pracovních míst a dalších 8 700 lidí zaměstnávají subdodavatelé (HMMC, 2020).

Výstavbě předcházely komplikace s výkupem pozemků, který zajišťoval Moravskoslezský kraj. Továrna stojí na bývalé zemědělské půdě a část předchozích vlastníků (cca 5 %) s prodejem do poslední chvíle nesouhlasila. Celá záležitost rozdělila Nošovice na nesmiřitelné tábory odpůrců a příznivců, přičemž lidé odmítající prodej byli vystaveni velkému nátlaku, například ve formě anonymních výhružek smrtí (Klusák, 2010). V zájmu zmírnění napětí podepsala automobilka s Ekologickým právním servisem zastupujícím majitele pozemků takzvanou Deklaraci porozumění, kde se zavazuje k odstranění, zmírňování a kompenzaci negativních dopadů. Tato deklarace byla podepsána ještě před zahájením výstavby (Frank Bold Advokáti, 2013).

Terčem kritiky byla i výše investičních pobídek dosahující výše 5 miliard Kč. Přístup české vlády byl velmi vstřícný, dle některých hlasů až podbízivý. Stavbě předcházela dlouhá jednání jak v České republice, tak v Koreji, kterých se účastnil ministr průmyslu a obchodu spolu s dalšími vládními činiteli, zástupci kraje a také agentura CzechInvest. Zároveň byl v době zahájení výstavby šéf automobilky Hyundai, Čong Mong-ku, odsouzen za zpronevěru podnikových financí za účelem korupčního jednání. Ve funkci však setrval díky prezidentské milosti (Tůma, 2008). Další negativní stránky této investice spočívaly ve špatných pracovních podmínkách (například nadměrné přesčasů nebo zastrasování zaměstnanců), které vyústily ve stávkou a kvůli kterým byla společnosti v roce 2010 udělena pokuta 700 tisíc Kč (Horáček, 2010).

Mediálně probíraným tématem bylo také působení Vladimíra Vošického v pozici generálního ředitele českého zastoupení automobilky. Pozornost upoutala zejména kontroverzní reklamní kampaň spočívající například ve velmi ostrém a podbízivém vymezování vůči automobilce Škoda, důsledném akcentování tuzemskosti vozů Hyundai a používání korejské výslovnosti tohoto názvu. Po změně vedení se reklamní kampaň značky kultivovala a vrátila k české výslovnosti (Cafourek, 2019). Přesto předchozí způsob propagace zůstává v podvědomí, jelikož jeden z respondentů uvedl, že korejské produkty vnímá pozitivně, pouze mu vadila agresivní reklamní kampaň Hyundai.

S odstupem času je hodnocení investice převážně pozitivní. Oceňuje se zejména přínos pro ekonomiku, vliv na zaměstnanost nebo působení subdodavatelů (Česká televize, 2018).

5.2.2 Nexen Tire Europe s.r.o.

V roce 2019 byla v Žatci dokončena první evropská továrna společnosti Nexen Tire vyrábějící pneumatiky. Po zprovoznění v plném rozsahu nabídne až 1500 pracovních míst. Celková výše investice činí 21 miliard Kč, což ji řadí na 2. místo mezi korejskými investicemi v ČR a na 3. místo mezi zahraničními investicemi u nás celkem (Nexen Tire, 2019). Pro investici byly vyhrazeny investiční pobídky ve výši 3,8 miliardy Kč (Česká televize, 2014).

Ani tato stavba, jejímž generálním dodavatelem byla korejská společnost Samsung Engineering, se neobešla bez kontroverzí. Úředně se jí snažil napadat tříčlenný ekologický spolek Tiché Žatecko, přestože v dané oblasti průmyslová zóna již fungovala a před ní se zde nacházelo vojenské letiště (Strnadová, 2016). Další zdržení výstavby způsobil výkup pozemků, které vlastnil Ústecký kraj a společnosti Nexen byly prodány za symbolickou cenu. Zbytek kraji uhradil stát ve formě investičních pobídek, kolem čehož se objevily nejasnosti (Janoušek, 2016).

Kromě českých pracovníků zajišťují chod továrny také korejsí specialisté, jejichž předpokládaná délka pobytu v ČR je 1 až 4 roky (Nexen Tire 2017, cit. v Evan, 2017). Jeden z nich vzpomíná na přípravu stavby následovně:

„Během studia bohemistiky v Soulu nám nabídli možnost pracovat v Nexenu v Česku. Továrnu otevřeli až loni, ale příprava začala už dříve. Od roku 2016 jsem se na ní podílel z Koreje, poté mě poslali do pražských kanceláří a nyní pracuji v nově vzniklém komplexu“ (Informátor 30, Korea, 2020).

Zároveň dodává, že návrat do Koreje zatím neplánuje, naopak svou budoucnost vidí v žateckém Nexenu, kde očekává kariérní růst. Chválí si také dobrý pracovní kolektiv, i když

je pro něj obtížné se sblížit s českými kolegy, jelikož v korejské firemní kultuře jsou neformální vztahy neobvyklé, tím spíše jedná-li se o pracovníky na různých pozicích. S tím nepřímo souvisí další problém, konkrétně jazyková bariéra způsobená tím, že zejména starší čeští zaměstnanci nehovoří anglicky a nerozumí ani češtině v podání Korejců.

Oproti českým kolegům na stejné pozici mají korejsší zaměstnanci o hodinu delší pracovní dobu, ovšem také více peněz.

*„Plat mám stejný, jako bych měl v Koreji, kde ale pracuji ještě o několik hodin déle“
(Informátor 30, Korea, 2020).*

5.2.3 Doosan Group

Další významnou korejskou investicí je převzetí strojírenské firmy Škoda Power korejskou skupinou Doosan (respektive její dceřinou společností Doosan Heavy Industries & Construction) v celkové výši přesahující 11,5 miliardy Kč, ke které došlo v roce 2009. Doosan Škoda Power, jak zní současný název společnosti, se zaměřuje zejména na turbíny a další energetická zařízení. Díky akvizici pronikla Škoda Power i na asijské trhy, naopak Doosan získal vývoj a výrobu unikátních turbín (do té doby je produkoval v licenci od americké společnosti General Electric) (ČT24, 2009).

Doosan se také uchází o možnost podílet se na dostavbě jaderných elektráren Dukovany a Temelín z pozice subdodavatele pro korejskou státní společnost KEPCO (Korea Electric Power Corporation), respektive její divizi KHNP (Korea Hydro & Nuclear Power), v případě, že by zakázku získala právě ona (Atominfo, 2019). Kromě kroků, jako je jednání s politickými představiteli nebo pořádání fóra, spustila společnost KHNP také reklamní kampaň. Cílem této kampaně bylo představit společnost široké veřejnosti pomocí vyzdvihování přínosu korejských firem pro Českou republiku, zdůrazňování výhod jaderné energie a také poukazování na spojující prvky mezi Čechy a Korejci (například kladný vztah k pivu). Tato sdělení byla šířena na sociálních sítích ve formě jednoduchých tematických obrázků ve východoasijském stylu, které obsahují českou krajinu a někdy i korejské slovo s

českým překladem. Později byla kampaň doplněna o představení společnosti KHNP a o vysvětlení, proč je právě ona vhodným kandidátem na dostavbu dukovanské elektrárny. Jako konkrétní důvody společnost uvedla rychlost, spolehlivost a zkušenost.

„Primárním cílem kampaně bylo zvýšení povědomí o naší společnosti, a to nejen aby lidé věděli, že existuje něco jako KHNP, ale též jaké máme hodnoty, co můžeme nabídnout, na jakých základech stojí naše práce, a tedy i případná spolupráce s dalšími subjekty“ (KHNP, 2020).

Dále KHNP uzavřela smlouvu s Okresní hospodářskou komorou Třebíč (Dukovany se nacházejí v Třebíčském správním obvodu) a sponzoruje trebičský hokejový tým, díky čemuž byl zdejší zimní stadion přejmenován na KHNP arenu. Také zajišťuje účast korejských studentů na dobrovolnických aktivitách v regionu (Atominfo, 2020).

Aktivity skupiny Doosan v České republice jsou ovšem rozsáhlejší. Roku 2007 převzala společnost Doosan Infracore amerického výrobce stavebních strojů Bobcat. Stejného roku byl v Dobříši u Prahy postaven nový výrobní závod (původní prostory patřily výrobcí traktorů Superstav, kterého Bobcat koupil v roce 2001) produkující stroje pro Evropu, Blízký východ a Afriku. V roce 2019 sem byla z Belgie přesunuta centrála pro zmíněné regiony. Celý název společnosti zní Doosan Bobcat EMEA (Europe, Middle East, Africa). Kromě výroby zde probíhá také výzkum a vývoj (Doosan Bobcat EMEA, nedatováno). Za dobu svého působení nainvestoval Doosan Bobcat v ČR 3 miliardy Kč a zaměstnává přes 1400 lidí. Rada Korejské republiky pro obchod a průmysl v ČR, Kim Chang Hee dodal následující:

„Česká republika je tradičním obchodním partnerem Jižní Koreji. Investujeme zde hlavně v automobilovém a strojírenském průmyslu a spolupráce obou zemí je výhodná pro obě strany. Doosan je korejskou firmou s vůbec nejdelší tradicí. Jsem hrdý, že společně s odborníky z Česka a dalších evropských států se zde rodí technické novinky pro celý svět“ (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2019).

Ačkoli je Doosan Bobcat EMEA firmou s dominantním podílem korejského kapitálu, příliš se nesnaží zavádět korejskou firemní kulturu a spíše ponechává dosavadní středoevropský, respektive americký způsob řízení.

„Nemáme to třeba jako Hyundai v Nošovicích, kde mají management z Koreje a celkově je tam asi více korejská kultura a styl práce než v Bobcatu, který je tradičně americká firma a Doosan to moc nezměnil. Navíc EU vedení je složené ze Španělů, Italů a Francouzů, což taky má nějaký vliv“ (Informátor 7, ČR, 2020).

To zahrnuje určitou míru svobody v organizaci práce a pracovní doby (uvedené platí pro odborné pozice). Negativem může být složitá hierarchická struktura a s tím spojená byrokracie. Jak vypověděl jeden ze zaměstnanců:

„Nevyhovuje mi složitý systém schvalování nákupů, nákladů a nových lidí. Všechno prochází přes několik schvalovacích stupňů, ačkoliv jde o věci, které byly plánovány a příslušný plán už byl dávno schválený. Je u nás příliš mnoho managerů a directorů. Spousta lidí z vedení vůbec nerozumí našim strojům a nemají žádnou dlouhodobou vizi. Rád bych zeštíhlil vedení a zjednodušil procesy ve firmě tak, abychom víc času věnovali vývoji nových strojů a potřebám zákazníků a méně času přípravou interních dokumentů“ (Informátor 7, ČR, 2020).

Přestože korejské svátky firma nedodržuje, je nutné příslušná data zohledňovat při spolupráci s kolegy v Koreji. S těmi je dle českého zaměstnance spolupráce specifická v tom smyslu, že i když jsou velmi ochotní, tak neradi improvizují a veškeré kroky si ověřují s vedením. Také je dobrým zvykem řešit pracovní záležitosti až po krátké zdvořilostní konverzaci, kdy se člověk zeptá na rodinu, poděkuje za odvedenou práci a tak dále. Co se týče korejských zaměstnanců přímo v Doosan Bobcat EMEA, pracuje jich zde pouze minimum (Informátor 7, ČR, 2020).

5.3 Šíření korejské kultury v České republice

V Ottově slovníku naučném z konce 19. století je heslu „Korea“ věnováno 7 stran, což dlouhou dobu představovalo nejrozsáhlejší původní českojazyčné pojednání o tomto poloostrově (Kubík, 2020).

Mezi první tuzemské cestovatele v Koreji patřil Josef Kořenský a Enrique Stanko Vráz. Kořenský do země přicestoval v roce 1901 a popsal ji jako špinavou a zaostalou, naopak Japonsko vyzdvihoval jako pravý opak a pozitivně hodnotil i jeho aktivity v Koreji. Jako autor byl Kořenský velice činný a jeho tvorba se mezi českými čtenáři těšila velké oblibě. Vráz navštívil Koreu ve stejném roce. Ačkoli se písemných záznamů o jeho cestě dochovalo pouze minimum (několik vět například věnoval setkání se členem korejské císařské rodiny a další elitou), její přínos spočívá ve velkém množství fotografií (zhruba 80), které během ní pořídil. Dále uspořádal o Koreji řadu přednášek, některé (například o korejských legendách) byly přenášeny českým Radiojournalem. Vráz obdivoval krásu korejské přírody, dokonce Koreu označil za nejkrásnější zemi východní Asie. Přírodní bohatství kvitoval i Kořenský (Kubík, 2020).

Pozornost a sympatie české veřejnosti si Korea získala během rusko–japonských válek (1904–1905), kdy se bojovalo mimo jiné i o její nezávislosti, což v tehdejší společnosti rezonovalo. Zároveň zažívala určité obrození myšlenka panslavismu a zapojení Ruska dodávalo celému konfliktu na zajímavosti. České noviny tak pravidelně přinášely informace o vývoji v Koreji, populární spisovatel Karel Hloucha ve svém románu *Požár na východě* věnuje jednu kapitolu osudu korejského lovce medvědů. Za První světové války došlo ke kontaktu mezi Koreou a československými legionáři (kteří dokonce korejské bojovníky za nezávislost vyzbrojovali), v rámci čehož zemi navštívil i Tomáš G. Masaryk během cesty do USA (Kubík, 2020).

Ačkoli pozdější cestopisy někdy stále poukazují na nižší „civilizovanost“ ve srovnání s Japonskem a uznávají jeho zásluhy na modernizaci země, tak jednoznačně odsuzují japonské imperiální tendence. Paralela s Čechy a jejich germánskými sousedy je zde stále

velmi patrná, což je dále umocněno nástupem nacismu. Cestovatel Bohumil Pospíšil na základě svého pobytu v Koreji (kde mimo jiné uspořádal přednášku o českém boji za nezávislost) upozorňoval na zdejší brutální japonskou nadvládu a již v roce 1936 varoval před spojenectvím Německa, Itálie a Japonska (Kubík, 2020).

Koreu navštívila také Barbora Markéta Eliášová. Přestože byla celý život fascinována Japonskem, ve svých románech *Namsuk, mladý Korejec* a *Sunar a Kétai. Korejské děti*, volí jako hlavní hrdiny korejské bojovníky za nezávislost. Tato díla vycházejí ve 30. respektive 40. letech a jasně z nich vyplývá podpora korejské samostatnosti (Kubík, 2020).

Důležitou osobností pro šíření korejské kultury v České republice je korejský archeolog Han Hung-su, který nejprve působil v západní Evropě a poté se začátkem 40. let usadil v Praze. Vyučoval zde korejštinu, podílel se na přípravě korejské učebnice a překládal korejské knihy do češtiny (Olša, 2011). Han Hung-su byl také spolu s Aloisem Pultrem jedním ze spoluzakladatelů katedry koreanistiky na Univerzitě Karlově, která v roce 2020 oslavila 70. výročí, což jí činí nejstarší v Evropě. Přestože byl výrazným stoupencem komunistických myšlenek, v 50. letech se mu stal severokorejský režim osudným (Kubík, 2020).

Dnes jsou jednou z prvních věcí, které upoutají pozornost po příletu do České republiky, nápisy v korejštině. Pražské letiště se rozhodlo na informační cedule zařadit vedle češtiny, angličtiny a ruštiny právě korejštinu. Je to jeden z důkazů významnosti Korejců pro tuzemský cestovní ruch. Korejští turisté dlouhodobě patří mezi 10 nejčastějších národnostních skupin z hlediska návštěvnosti České republiky. V roce 2018 jich přijelo přes 400 tisíc (ČTK, 2018). Takové množství turistů samozřejmě vyžaduje řadu doprovodných služeb. Mezi ně patří přímé letecké spojení mezi Prahou a Inčchonem zprovozněné v roce 2004, které zajišťuje společnost Korean Air. Dosud bylo přepraveno přes 1,3 milionu osob a od roku 2019 mají korejští cestující možnost jednoduššího odbavení pomocí elektronických bran. Pro Korean Air je tato linka významná, proto na ni nasazuje nejmodernější stroje a dále uvádí její velký přínos pro rozvoj obchodu a cestovního ruchu (Letiště Praha, 2019).

Přitažlivost České republiky v očích korejských turistů ještě zvyšují filmy a seriály, jako například snímek *Vnitřní krása* z roku 2014, jehož část se odehrává v Praze. Korejská průvodkyně uvedla, že během prohlídek města upozorňovala turisty na místa zachycená v tomto filmu a zároveň jim příslušné snímky z něj ukazovala na tabletu (Informátorka 1, Korea, 2019). Za průlomový je v tomto ohledu považován jihokorejský seriál *Milenci z Prahy* natočený v roce 2005, který Prahu mezi Korejci značně proslavil (Novák, 2013).

Pro šíření korejské kultury jsou však nejvýznamnější ty služby, které využívají nejen korejsí turisté, ale i místní. Tuzemští zájemci o korejskou kulturu nejčastěji vyhledávají korejské restaurace a obchody, případně kosmetiku. Většina korejských restaurací se nachází v Praze. Služba Google Maps zaznamenává nejméně 15 takových podniků, přičemž nejvíce jich je soustředěno ve vnitřním městě. Několik jich funguje také v okolí Nošovic, korejskou restauraci lze nalézt i v Brně a Ostravě. Korejská informátorka si posteskla, že univerzální asijské restaurace nabízejí japonské, vietnamské nebo čínské pokrmy, zatímco korejské většinou ne.

5.3.1 Korejské restaurace

První specializovanou korejskou restaurací byl podnik s názvem **Kimchi** otevřený v roce 2004. Překvapivě se nenachází v centru Prahy, nýbrž na okraji, konkrétně na Břevnově (kam se přesunul v roce 2012 z nedalekých Střešovic). Jedná se o rodinnou restauraci, jejíž majitelé se do České republiky přistěhovali v 90. letech kvůli práci pro dnes již zaniklou společnost Daewoo. Spolumajitelka a šéfkuchařka, bývalá učitelka paní Kim, považuje jídlo za nejlepší prostředek pro sblížení kultur. Mimo svou restauraci představuje korejské jídlo veřejnosti i na různých akcích, jako například Korejský gastro svět, který byl součástí veletrhu For Gastro a Hotel pořádaného v roce 2019 nebo na Korejských dnech v Moravskoslezském kraji (Kimchi, 2020). Této události se zúčastnily i restaurace 밥; rýže, Pocha a Kuře: 닭 (Velvyslanectví Korejské republiky v České republice, 2019).

Dle recenze v magazínu ihned navštěvovali Kimchi ještě v roce 2012 zejména Korejci či Japonci žijící v Praze a autorka zároveň zmiňuje, že koncept korejské restaurace je u nás neobvyklý, jelikož korejská jídla tehdy nabízely především japonské restaurace (Pospěchová, 2012). Naopak magazín Reportér o 6 let později v článku s názvem *Paní Kim má ráda české hosty* píše o stále skupině českých hostů, kterých zároveň přibývá. Majitelka jejich počet odhaduje na 70 % a s mnohými z nich navázala přátelský vztah. Zároveň zmiňuje, že v restauraci pracují kromě Korejců také Češi. Co se dostupnosti surovin týče, i když se situace velice zlepšila, některé zboží je stále nutné obstarávat z Koreje či od zahraničních dodavatelů (konkrétně z Rakouska nebo Slovinska). Majitelé také otevřeli další korejskou restauraci ve Frýdku–Místku (blízko Nošovic), kterou však později pronajali (Musil, 2018).

Průkopníkem korejské kuchyně v Brně je bistro **Doširak**. Název podniku znamená v korejštině „jídlo v krabičce“ a i když je zde k dispozici 15 míst k sezení, jeho podstatu vystihuje dobře.

Korejská majitelka a zároveň jediná kuchařka otevřela tuto restauraci v roce 2016 a rychle si získala oblibu mezi místními. Přibližně 70 % hostů jsou stálí zákazníci a poměr Čechů vůči Korejcům je asi 4:1. Korejští hosté ovšem nepocházejí pouze z blízkého okolí, ale někteří přijíždějí až z Bratislavy, Vídně nebo Prahy. Restaurace přitahuje i další cizince, zejména Vietnamce, Rusy a Japonce. Rozdíl mezi českými a korejskými zákazníky spočívá zejména v tom, že zatímco Češi si objednájí jedno jídlo pro každého, Korejci toho chtějí ochutnat více. Obě skupiny si však nejčastěji dávají bibimbap. Další odlišností je to, že Češi více solí. Například pro bulgogi se používá sójová omáčka s vodou v poměru 40:60. Kvůli českým zákazníkům majitelka poměr upravila na 50:50 (Doširak, 2020).

„Také jsem vynalezla sójové želé pro kimbap. Tato rýžová rolka vypadá jako suši, tudíž mnoho zákazníků vyžaduje sójovou omáčku. Mnohokrát jsem se jim snažila vysvětlit, že to není suši a že všechny přísady jsou již dochucené... Lidem to ale stále přišlo málo slané. Jelikož se jedná o korejský pokrm, opravdu jsem nechtěla podávat sójovou omáčku pro namočení, jako to dělají Japonci. Místo toho jsem dovnitř zabalila želé se základem ze sójové

omáčky. Restaurace v Koreji většinou používají lopuchový kořen naložený v sójové omáčce, ovšem mé želé chutná velice podobně i bez něj“ (Doširak, 2020).

Dále Češi, na rozdíl od Korejců, jedí polévku před hlavním chodem, a i tomuto zvyku Doširak vyhoví. Ačkoli se restaurace snaží vyjít svým zákazníkům maximálně vstříc, občas by si majitelka přála větší shovívavost z jejich strany.

„Pokud si někteří hosté, kteří navštívili Koreu, pamatují tamní jídlo trochu jinak, hned začnou tvrdit, že to moje není pravé a autentické. Opravdu se snažím vařit tak, jak si pamatuji z domova (oba moji rodiče mají přes 40 let kuchařské praxe). V Brně není důvod si na něco hrát, abych nalákala více turistů... Každé ráno nakupuji suroviny, všechno krájím ručně, aby bylo vše čerstvé. Velmi doufám, že hosté budou trochu shovívavější a pochopí, když jídlo chvíli trvá nebo je vyprodané“ (Doširak, 2020).

Kromě stále nabídky složené z několika nejtradičnějších korejských pokrmů je alespoň jednou měsíčně k dispozici speciální menu a v den Korejského nového roku se podává sváteční jídlo. Do budoucna plánuje majitelka rozšíření a byla by ráda, aby restaurace zároveň sloužila jako jakési kulturní centrum. Kromě majitelky zde pracuje ještě jedna česká servírka. Korejská obsluha by představovala větší finanční zátěž, navíc v Brně žije velmi málo Korejců (Doširak, 2020).

Mezi další korejské restaurace patří například 밥; rýže fungující od roku 2017 mezi Karlovým náměstím a nábřežím. Název je korejský, respektive český překlad téhož slova. Tuto „nejlepší korejskou restauraci v Praze“, jak o sobě 밥; rýže neskromně tvrdí na svých facebookových stránkách, navštěvují převážně Korejci, nicméně během koronavirové pandemie se návštěvníci skládali zejména z českých zaměstnanců nedalekých kanceláří. Z důvodu snadné komunikace na pracovišti je většina zaměstnanců z Koreje, což na druhou stranu občas komplikuje komunikaci s Čechy, jak přiznávají sami zaměstnanci. I zde se potvrzuje tvrzení majitelky bistra Doširak, že Češi si objednají pouze jedno jídlo, na rozdíl od Korejců, kteří jich objednají více a vzájemně ochutnávají jeden od druhého. Češi opět nejčastěji volí bibimbap, Korejci ovšem upřednostňují vepřový vývar kamčatang (밥;

rýže, 2020). Korejský informátor uvedl, že Korejci mají ve zvyku tento pokrm jíst každý týden. Díky množství korejských obchodů není problém se získáváním surovin. Ačkoli se dle zaměstnanců restaurace recepty kvůli českým hostům nemusely nijak upravovat, na základě tvrzení korejské informátorky by jídlo v Koreji bylo ostřejší a kimči chuťově výraznější. I tak ale restaurace nabízí velmi chutný a autentický zážitek, který je dále umocněn tradiční výzdobou, korejskou populární hudbou hrající v pozadí, korejským personálem a v neposlední řadě také vařičem na stole, který udržuje teplotu pokrmů.

„České zákazníky milujeme a chceme, aby jich k nám chodilo více...“ (한; rýže, 2020)
dodává 밥; rýže své přání.

Aktivním šířitelem korejské kultury je restaurace **Pocha**, což je korejský výraz pro stánek s občerstvením a alkoholem. Během svátků a významných dnů je připraveno speciální menu či vyvěšena korejská vlajka, která je zároveň ve zmenšené papírové podobě na párátku součástí každého pokrmu spolu s vlajkou českou. Vnitřní prostory zdobí nápisy v korejštině včetně tabule s korejsko–českým překladem základních slov a frází a každý stůl je vybaven tlačítkem na přivolání obsluhy. Tu tvoří jak Češi, tak Korejci, případně další Asiaté. Jídelní lístek se skládá převážně z tradičních pokrmů (včetně smažených kuřecích pařátů darkbar), nicméně je obohacován o speciální menu, která bývají i tematická (například pokrm proslavený ve filmu), případně se s nimi pojí různé výzvy jako soutěž v nejrychlejším sněžení pálivých nudlí a podobně. Další zajímavost zdejšího jídelního lístku spočívá v tom, že je hostům poskytnut na tabletu. V období před koronavirovou pandemií tvořili Korejci kolem padesáti procent hostů, pro Čechy zůstává restaurace oblíbeným místem na oběd, kdy si nejčastěji dávají bibimbap. Pocha je také navštěvována milovníky K–popu (Kimbop TV, 2020).

„Práce v Pocha byl velký fofr. Po směně jsme chodili zapíjet, že jsme to zvládli. Nebyli jsme jen kolegové, ale spolubojovníci. Byla to dobrá zkušenost“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

Ačkoli se většina restaurací zaměřuje zejména na tradiční pokrmy, objevují se podniky, které se snaží nabídku více obohatit. Díky tomu lze nalézt třeba korejskou kavárnu Cafe Susu nebo korejskou restauraci Soul Chicken specializující se na pokrmy z kuřecího masa, případně korejské pekařství Bakery 60. Nabídka korejských podniků může být rozšířena ještě o japonské zboží. U restaurací tento trend mizí, nicméně u obchodů je stále patrný.

5.3.2 Korejské obchody

Celkově je korejských obchodů asi o třetinu méně než restaurací. Všichni oslovení Korejci korejské obchody využívali (nejčastěji byl zmiňován K-Shop v pražské ulici V Celnici) a co se týče potravin, byly jejich potřeby většinou uspokojeny, byť se občas vyskytl náрек nad vyšší cenou některého zboží a omezeným výběrem. Ti, kteří zde pobývají delší dobu, zaznamenali nárůst počtu korejských obchodů a zlepšující se dostupnost korejského zboží celkově. To potvrzují i Češi:

„Já se o Koreu zajímám už 10 let a za tu dobu nastaly ohromné změny. Ted' je v Praze několik korejských obchodů, hrozně moc restaurací a dokonce česko – korejské společnosti“ (Informátorka 21, ČR, 2020).

„Stran potravin a různých surovin na vaření je asi trh zásoben dobře, avšak stran nějakých obchodů zaměřených na korejské předměty související s hudbou je ještě v počátku. Ale je to lepší než pár let zpátky, kdy jsem nanejvýš narazil na singl album Gentleman od PSYe“ (Informátor 22, ČR, 2020).

Stěžejní část nabídky obchodů tvoří například instantní nudle (některé korejské rameny jsou k dostání i v běžných obchodech), sušené mořské řasy, sladkosti a alkoholické i nealkoholické nápoje. Z důvodu velké vzdálenosti mezi Českou republikou a Koreou se jedná převážně o zboží s dlouhou dobou trvanlivosti a nízkými nároky na skladování.

„Čas od času korejské obchody se smíšeným zbožím nabízejí čerstvou zeleninu, která se dá sehnat pouze z Koreje (například perilové listy, sójové klíčky, korejský pórek, korejskou bílou ředkev a tak dále). Dovází ji ovšem velké Německé a Holandské firmy, tudíž cestou ovadne“ (Doširak, 2020) Popisuje majitelka brněnského bistra.

Z korejských potravin je v České republice velmi rozšířený nealkoholický nápoj Aloe Vera King společnosti OKF, který je již řadu let dostupný i v běžných prodejnách smíšeného zboží či supermarketech. Nabízí jej také ČZU Shop na kampusu České zemědělské univerzity v Praze, což zdejší korejskou studentku překvapilo.

Mezi korejské obchody patří supermarket **Happy Shop** v pražských Dejvicích otevřený v roce 2020. Zvenčí zaujme velkoplošnou reklamou lákající na korejskou kosmetiku, což zároveň naznačuje, že kromě korejských potravin zde lze nalézt i další zboží. Potraviny jednoznačně tvoří převážnou část nabídky a majitel obchodu zdůraznil, že je chce zákazníkům zprostředkovat včetně kultury stolování, respektive jejich podávání. Proto je součástí prodejny zázemí pro přípravu instantních pokrmů a nápojů včetně kelímků s ledem, do kterých se lije již hotová káva prodávaná v sáčcích. Kromě potravin lze zakoupit korejské keramické nádobí nebo drobné předměty jako například diáře. K dispozici jsou zde také místní korejské noviny Praha Meil.

Veškeré zboží nakupují od britských, nizozemských, rakouských a slovinských dovozců.

„Přímo z Koreje nedovážím nic. Na to jsme příliš malí. Aby se to vyplatilo, museli bychom dovážet celé kontejnery“ (Informátor 19, Korea, 2020) vysvětluje majitel.

Nejprodávanější položkou jsou nudle, kimči a rýže. Čeští zákazníci často kupují ještě sušenky a rýžové koláčky. Oproti Korejcům jich však obchod navštěvuje o poznání méně. Přesto se českým zákazníkům snaží majitel vyjít vstříc nápisy v češtině, i když sám česky nehovoří. Happy Shop těží ze své strategicky výhodné polohy, jelikož se nachází naproti kostelu Husova sboru, ve kterém pořádá bohoslužby i korejská církev Bethel.

„Díky tomu je tady spousta Korejců, kteří nejenže navštěvují můj obchod, ale také spolu slavíme korejské svátky“ (Informátor 19, Korea, 2020).

Svůj obchod bude provozovat tak dlouho, dokud zde bude hrát jeho syn hokej, což byl zároveň důvod pro přestěhování do České republiky.

„Moc se nám tu líbí, navíc mám mezi rodiči synových spoluhráčů mnoho přátel“ (Informátor 19, Korea, 2020).

České zájemkyně o korejskou kulturu uvedly, že kromě potravin nakupují i korejskou kosmetiku a oblečení, zatímco Korejcům zde tyto druhy zboží chyběly.

„Vím, že se u nás prodává Missha, něco málo má Sephora, ale je to dost drahé. Takže to objednávám na internetu...“ (Informátorka 21, ČR, 2020).

Zkoumané internetové obchody s korejskou kosmetikou však komunikují převážně v českém jazyce, což výrazně snižuje šanci oslovit korejské zákazníky. Zároveň čeští informátoři zmiňovali cit pro estetiku a velký důraz na krásu jako jeden z hlavních prvků korejské kultury. V jednom případě dokonce zazněl výraz „posedlost“.

„Myslí si, že jsou jeden druhému podobní, tak se snaží vypadat co nejlépe, aby vynikli a zaujali“ (Informátorka 27, ČR, 2020).

5.3.3 Zábavní průmysl

Obliba korejského umění a zábavního průmyslu roste po celém světě a Česká republika není výjimkou. Jak již vyplynulo z kapitoly literární rešerše, nejdůležitějšími artikly jsou hudba, film a seriály.

„Můj zájem o Koreu vzbudil jednoznačně K–pop a korejské seriály. Na základní škole jsem měla vietnamskou kamarádku, která se o obojí zajímala. Pouštěla mi korejské písničky a tak. Já jsem to nejdříve nesnášela, ale ty písničky jsou hrozně chytlavé, takže jsem si ji jednoho dne pustila sama doma a byl konec“ (Informátorka 21, ČR, 2020).

„Podnětem, který to celý spustil, je hudba, konkrétněji tedy K–pop. Nejprve mě asi zaujal obyčejným chytlavým rytmem. Ale když to vezmu z širšího hlediska, proč jsem se mu začal více věnovat a co mě u toho tak drží, tak to bude jeho megalomanství. Jak je vše vypracované do extrému, ať už práce s klipem a produkce kolem toho, popřípadě i ta hudba samotná se svou strukturou liší od běžného západního popu. Stejně tak koncepty skupin. Byť pojmy jako boy band atd., jsou původem z Ameriky, tak tam se člověk nesetká se skupinou, která by měla nějaké komplikované rozdělení členů, jazykové verze a podobně jako v K–popu“ (Informátor 22, ČR, 2020).

„Už v Koreji jsem z médií slyšela, jak je K–pop populární v zahraničí. Ale až když jsem před třemi lety v Praze navštívila K–pop party, viděla tu spoustu Čechů, kteří tam byli a znali texty písní, tak jsem si uvědomila, o jak velký fenomén se jedná“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

„Většina lidí zná Koreu skrz K–pop, což je škoda, protože nevypovídá o skutečném životě. Na druhou stranu, pokud se člověk podívá do pozadí, tak je to dobrá ukázka korejské cílevědomosti. Aby se někdo stal idolem, tak musí nejdříve zaplatit obrovské peníze agentuře. Když je vybrán, tak nemá žádný osobní život, 5 let nejí, nespí a je v podstatě majetkem agentury, než se vypracuje“ (Informátorka 27, ČR, 2020).

Rostoucí povědomí o korejské populární hudbě zaznamenávali i samotní Korejci.

„Jednou se mě někdo zeptal, jestli jsem Korejka. Když jsem řekla že ano, tak mi začali vyprávět, jak dcera poslouchá BTS a chtěla by do Koreje na výměnný pobyt“ (Informátorka 16, Korea, 2020).

„Nějací turisté mě zastavili a prý jestli mám ráda Blackpink“ (Informátorka 3, Korea, 2020).

„Mladí Češi znají K-pop a korejské seriály mnohem lépe než já“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

V nedávné době zaznamenal významný úspěch film *Parazit* režiséra Pon Džun–ho z roku 2019, kdy vyhrál Zlatou palmu na filmovém festivalu v Cannes. (Bláhová, 2020) Jako jeden z mála korejských filmů jej uvedla i česká kina, a to včetně multiplexů. Zajímavostí je, že byl uveden hned dvakrát. Poprvé v říjnu roku 2019, kdy jej hodnotila i filmová kritička Mirka Spáčilová, která ocenila umnou kombinaci žánrů, chytrou a zábavnou, což vyústilo v hodnocení 70 %. (Spáčilová, 2019) Během prvního týdne jej v českých kinech vidělo přes 6,5 tisíce diváků a tržby činily téměř milion korun (pro srovnání – nejúspěšnější snímek v daném týdnu, americký film *Joker*, tehdy navštívilo přes 140 tisíc diváků a utržil přes 23 milionů Kč) (Kinomaniak, 2020). Podruhé byl uveden v únoru 2020, tedy poté, co získal Oscara za nejlepší snímek (poprvé v historii nevyhrál anglickojazyčný film) a dále za nejlepší zahraniční film, režii a původní scénář (Bláhová, 2020). Návštěvnost činila první týden po znovuuvedení téměř 5 tisíc diváků a tržby dosáhly výše necelých 800 tisíc Kč (Kinomaniak, 2020). Film byl také promítán v jednosálových a venkovních kinech. Během karantény způsobené koronavirovou pandemií jej ve spolupráci s Bio Oko online promítalo i Velvyslanectví Korejské republiky. Na Česko–Slovenské filmové databázi měl v květnu roku 2020 průměrné hodnocení 84 %.

Na druhou stranu, někteří informátoři film přijali vlažněji, přičemž se jim nelíbila především závěrečná část. Nepříliš pozitivní názory sdíleli i oslovení Češi.

„Upřímně, nečekala bych, že bude film tak úspěšný“ (Informátorka 1, Korea, 2020).

Velvyslanectví Korejské republiky s kinem Bio Oko spolupracovalo již dříve. V roce 2019 společně uspořádali festival korejského filmu konaný od 4. do 6. října. Náplní bylo promítání filmů, které se nějakým způsobem zabývaly stanovenými tématy, konkrétně láskou, rodinou a jídlem. Právě jídlo bylo stěžejním bodem doprovodného programu, jelikož k filmům byly podávány korejské pokrmy. Poslední den se promítal film *Kolibřík*, po čemž následovala beseda s jeho režisérkou Kim Bora (CzechTourism, 2019).

„Korejské filmy cílí na srdce. Mají hlubší poselství. Stejně tak herci dokáží nepopsatelně pracovat s emocemi“ (Lajda, 2020).

Dalšími korejským filmy uvedenými v českých kinech byly snímky *Bring the Soul: The Movie* a *Break the Silence: The Movie* o skupině BTS přibližující jejich život během turné. První film se u nás promítal mezi 28. a 30. srpnem, druhý potom od 10. do 13. září 2020. Ve stejnou dobu byl před kinem Lucerna vystaven automobil Hyundai Kona (automobilka je oficiálním partnerem skupiny) s průhlednou folií, na který mohli kolemjdoucí psát vzkazy pro BTS. Tato skupina zároveň ovládla světové hitparády, což ji, mimo jiné, zajistilo mnoho rekordů v Guinnessově knize. I díky tomu patří BTS mezi nejúspěšnější hudební skupiny v dějinách lidstva (Šulc, 2020).

Korejskou kulturou se mimo jiné zabývá také internetový magazín *AsianStyle* fungující od roku 2012. Přesto, že je zaměřen na celou východní Asii, články o Koreji, korejských restauracích v České republice či například kulturních akcích tvoří podstatnou část obsahu. V případě jeho odnože *AsianStar*, která přináší zpravodajství ze světa populární hudby, filmů a seriálů, již informace týkající se Koreje představují dokonce výraznou většinu. Jak potvrzují redaktorky:

„Naší cílovou skupinou je vlastně kdokoliv, koho zajímá Asie. Myslím si, že polovinu našich čtenářů, ne-li více, tvoří fanoušci K–popu a K–drama.“ (Informátorka 12, ČR, 2020).

„Průměrný věk největší skupiny našich čtenářů bude tak 15–30 let.“ (Informátorka 13, ČR, 2020).

Zpětná vazba od Korejců byla zaznamenána v případě recenzi na korejské restaurace.

„Jednou se mi dokonce stalo, že jsme s kolegyní měly večeri na účet podniku jen díky mé recenzi“ (Informátorka 12, ČR, 2020).

Jako zdroje a inspiraci pro články o Koreji používají například noviny *The Korea Herald*, *The Korea Times*, články sdílené česko–společností, web o K–popu *Soompi*, dále knihy, seriály nebo cestopisy (Informátorka 12, ČR, 2020).

K šíření korejské kultury v ČR dochází také skrze platformu YouTube. Například tým, který měl na starost marketing již zmíněné korejské restaurace Pocha zároveň provozuje kanál Korea in Europe. Obsahem videí bývá mimo jiné pouštění korejské populární hudby či servírování pálivých korejských pokrmů figurantům a zaznamenávání jejich reakcí. Role figurantů se ujímají také Korejci, kteří představují své poznatky ze života v České republice nebo ochutnávají české speciality. Vzniklo i video odehrávající se v pražských ulicích, ve kterém byli náhodní kolemjdoucí dotazováni na znalosti o Jižní Koreji. Dle slov spoluautorky se zde však Češi neukázali jako příliš informovaní (Informátorka 2, Korea, 2020).

Česko–korejská kulturní výměna probíhá i v méně obvyklých oblastech, například v loutkovém divadle. Korejští turisté si velice oblíbili loutkové zpracování Mozartovy opery Don Giovanni Národního divadla marionet. Vedle dílčích prvků, jako jsou propagační materiály v korejštině nebo spolupráce s korejskými průvodci, proběhla i společná představení českých a korejských sborů. Jedním z nich je představení *Sugung–Ga* Divadla Puzzle odehrané na půdě zmíněného Národního divadla marionet. Dle slov autorů se jedná

o ztvárnění tradiční jihokorejské balady o želvě a králíkovi pomocí tradičního korejského zpěvu *Pansori* (zapsán na seznamu UNESCO) doprovázeného loutkovým představením a českým mluveným slovem v podání jihokorejské zpěvačky Noh Eunsil. Představení je výsledkem spolupráce korejského režiséra Moon Suho a českého skladatele Jana Klase.

Uskutečnil se také workshop pro veřejnost zaměřený na zpěv *Pansori* pod vedením Noh Eunsil. Ten sice nenaplnil očekávání z hlediska účasti, jelikož se jej zúčastnilo pouze několik studentů z AMU, nicméně jejich dojmy byly pozitivní (Informátor 14, 2020).

Samotné Divadlo Puzzle, které má zároveň stálou scénu v Soulu (později se přejmenovalo na Mok-sung), vzniklo v roce 2014 za účelem šíření korejského umění v České republice a zároveň propagace české loutkařské tradice mezi Korejci, jelikož právě propagace je dle Moona největší nedostatek českého divadla. Moon Suho nejprve vystudoval činohru na Korejské národní umělecké univerzitě a později loutkové divadlo na DAMU. Studium zde shrnuje následovně:

„Chtěl jsem se něco naučit o loutkách, místo toho jsem se naučil mnoho o lidech“ (Moon, 2020).

V následujících letech realizoval režisér Moon řadu dalších projektů (například expozici na Pražském Quadriennale v roce 2019, kde zároveň o 12 let dříve získal cenu UNESCO) a přesto, že se s jeho tvorbou u nás již setkal nelze, v Koreji ve svých aktivitách nadále pokračuje. Na Českou republiku vzpomíná velmi pozitivně. Líbilo se mu zde vše kromě Tomia Okamury. Zemi dokonce představil v korejském cestovatelském dokumentu. Čechy vystihuje přirovnáním:

„Češi jsou jako hliněný hrnec. Zpočátku trochu chladní, ale jakmile se zahřejí, jen tak nevychladnou“ (Moon, 2020).

Zmíněné představení o želvě a králíkovi zhlédla v Národním divadle marionet i tehdejší prezidentka Korejské republiky Pak Kun-hje během své návštěvy České republiky v roce 2015. Představení předcházely dlouhé a pečlivé přípravy včetně opakovaných bezpečnostních prohlídek prostor divadla. Jeho vzpomínal, jak během jedné z nich pronesl:

„Ať se prezidentka nebojí, tady žádní Severokorejci ukrytí nejsou“ (Informátor 34, ČR, 2020), načež jej pracovník korejského velvyslanectví, který byl u prohlídky také přítomen, důrazně upozornil, aby se podobných poznámek před bezpečnostní službou zdržel.

Návštěva nakonec proběhla úspěšně, zmíněný zaměstnanec divadla obdržel jako poděkování korejský budík zdobený tradičním květinovým vzorem, nicméně PR potenciál návštěvy nemohlo divadlo plně využít, jelikož prezidentka Pak Kun-hje byla následující rok sesazena a uvězněna pro korupci. Představení Sugung-Ga bylo v dalších letech k vidění ještě v divadle Venuše ve Švehlovce a v brněnském divadle Radost.

5.3.4 Studium a práce

Hlavním podnětem pro některé české zájemce o korejskou kulturu byla možnost výměnného studijního pobytu.

„Byla jsem zvědavá, moc jsem o té zemi nevěděla, když jsem se tam rozhodla jet.“ (Informátorka 5, ČR, 2020).

„Při studiu Mezinárodních vztahů na Masarykově Univerzitě jsem se už od bakaláře zaměřoval na východní Asii. Zájem o Koreu ale podnítil až můj první studijní pobyt na univerzitě Sungyunkwan, s níž měla naše univerzita výměnný program. Díky tomuto pobytu jsem se pak začal cíleně zajímat o dění na Korejském poloostrově. Část mé kariéry tak vlastně předurčila možnost jet do Koreje studovat“ (Informátor 14, 2020).

„Obor překladatelství tlumočnictví angličtina–korejština jsem začala studovat kvůli angličtině, na kterou se za komunistů nedalo vlastně ani pomyslet. Po revoluci se ale z téměř zakázaného studia stal prestižní obor, podstatně se zvýšily požadavky a dvouoborové studium pro mě začalo být příliš náročné. Využila jsem tedy možnost dostudovat pouze koreanistiku. Pak přišlo stipendium na soulské univerzitě a po návratu domů práce v cestovním ruchu, která mě moc baví“ (Zvěřinová, 2020).

Studium v Koreji skýtá určité odlišnosti týkající se jak způsobu výuky, tak požadavků na studenty.

„Korejští studenti jsou mnohem pasivnější, přestože ze strany vyučujících je strana o opak. V předmětech je kladen velký důraz na soft–skills, tedy prezentační dovednosti, schopnost formulovat otázku/argument, jelikož tam mají Korejci největší nedostatky. Nicméně učitelé nemají rádi otázky studentů, pokud zpochybňují výklad, i když by jejich zodpovězení přispělo k porozumění látky“ (Informátor 20, ČR, 2020).

Informátor dále poukazuje na velký význam prestiže v tom smyslu, že pověst vystudované univerzity (a s tím spojená společenská úroveň) je důležitější než získané znalosti, což platí jak pro studenty, tak vyučující.

„Rozdíl spočíval v tom, že jsme v Koreji měli každý předmět dvakrát týdně. Obecně si myslím, že je to přísnější a musí se více učit“ (Informátorka 5, ČR, 2020).

„Mnohem víc se tam řeší docházka. Mohli jsme chybět jen třikrát, a to ještě s omluvenkou. Bez omluvenky nebo při častější absenci se strhává známka“ (Informátorka 29, ČR, 2020).

„Na korejských školách se oceňuje tvrdá dřina. Zkoušky jsou hlavně opakováním toho, co se studenti za rok naučí, než jak znalosti dokáží použít“ (Informátor 23, ČR, 2020).

„V Koreji je těžká hlavně základka a střední. Naopak vysoká škola je jediné období v jejich životě, kdy můžou pít, chodit ven, randit... Na dobrou školu je velmi těžké se dostat, ale samotné studium už je potom podle mě snazší než v Česku“ (Informátorka 27, ČR, 2020).

„Líbil se mi korejský studentský život. Funguje tam spousta kroužků a klubů, každý semestr školy pořádají festivaly a oslavy...“ (Informátor 23, ČR, 2020).

„Koleje tam jsou čisté, ale musí se dodržovat večerka“ (Informátorka 29, ČR, 2020).

„Jednou jsem přišel pět minut po půlnoci a vrátný už mě málem nepustil dovnitř“ (Informátor 23, ČR, 2020).

„V Koreji jsem studovala tradiční hudbu u pana profesora I Bohjonga (Bo-hyung Lee). Pro něj byli studenti rodina. Snad proto, že nás bylo velmi málo. Chodívali jsme i k němu domů. Vysvětloval nám třeba, proč jsou nejkomplicovanější šamanské rituály určené k přivedení ducha utonulého zpět na zem. Korejci se bojí hluboké vody a pro ducha musejí „poslat“ jiného ducha, bezpečně přivázaného na šňůrce“ (Zvěřinová, 2020).

Získání akademických znalostí o Koreji je v České republice možné prostřednictvím příslušných vysokoškolských studijních oborů. V posledních letech se počet zájemců o bakalářské studium koreanistiky na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy ustálil, zatímco počet přijatých uchazečů byl mírně navýšen a ve školním roce 2019/2020 převyšoval počet studentů japanologie, kde naopak množství uchazečů kleslo oproti roku 2015/2016 na méně než polovinu, konkrétně na 94 osob (FF CUNI, 2021). Studium zaměřené na Koreu dále nabízí Univerzita Palackého v Olomouci. Jedná se o Asijská studia se specializací korejský jazyk a kultura a Korejštinu pro hospodářskou praxi.

Korejský jazyk lze studovat i v rámci samostatných kurzů. Pro tyto účely byl vyučujícími z Filosofické fakulty Univerzity Karlovy zřízen Korejský institut Praha, který dle slov jeho představitelky poskytuje intenzivnější a efektivnější způsob výuky. Služeb institutu v současnosti využívá zhruba 20 studentů, jejichž nejčastější motivací bývá zájem o

populární kulturu, tedy hudba, filmy a seriály, případně určitá forma pracovního styku s Korejci. Přesto, že na svých internetových stránkách nabízejí také lekce korejské kultury, v době provádění výzkumu takový kurz poskytován nebyl, nicméně základní poučení o korejské kultuře prostupovalo jazykové lekce (Ferklová, 2020).

Podobný vliv jako výměnný studijní pobyt může mít i služební cesta, respektive práce v korejské firmě.

„Než jsem nastoupil do Bobcatu, moc jsem se o Koreu nezajímal. V rámci práce na implementaci Doosan motoru do Bobcat strojů jsem se služebně do Koreje už 4x podíval a měl možnost mluvit s korejskými kolegy a s některými z nich navázat dobré vztahy. Obecně se s Korejci mnohem lépe pak jedná i na dálku, pokud se s nimi člověk před tím sejde osobně a lépe se pozná. Korea mě překvapila svou organizovaností, pracovitostí lidí a cítím se tam velice bezpečně, bezpečněji než v Evropě. Také jsem měl možnost poznat korejskou kuchyni a zajímavý je vliv USA na Jižní Koreu. Překvapila mě tradice barbecue u stolu, sochy US generálů atd. Také je zajímavý korejský patriotismus, co se týká jejich výrobků. Přišlo mi, že se snaží používat maximum výrobků korejských firem, ať už jde o auta, spotřební elektroniku nebo pracovní stroje“ (Informátor 7, ČR, 2020).

„S Korejci se musí člověk naučit spolupracovat. Jsou většinou velmi ochotní, ale mají ve zvyku si informace dlouho ověřovat, zejména se svými vedoucími. Nechtějí, nebo nemohou dávat rychlá rozhodnutí a neradi improvizují a drží se v zajetých procesech. Je potřeba si s nimi potvrdit, že dobře rozumí tomu, na co se jich ptáme. Nestačí se zeptat, jestli rozumí, ale jak tomu rozumí, aby bylo jasné, že se vzájemně chápeme“ (Informátor 7, ČR, 2020).

„Korejští nadřízení občas mohou mít trochu nesmyslné požadavky. Například vás někdy pošlou i když mají zavřeno a musíte tam stát a čekat, dokud neotevřou. Korejci asi umí být přísnější, než by se z K-popu a seriálů mohlo zdát, ale dá se to tolerovat. Výhodou je, že kolegové často chodí společně do restaurace a jídlo platí šéf. Navíc jsou velmi milí, ocení zájem o Koreu a možnost kulturní výměny“ (Informátorka 27, ČR, 2020).

„Pro Korejce je samozřejmé dělat přesčasy. Pokud je potřeba, bude pracovat i bez nároku na mzdu, jelikož čest firmy je zároveň ctí zaměstnance, který jí vždy bude chtít pomoci, a naopak by nesnesl, pokud by měl být na obtíž. Vychází to z konfucianismu“ (Lajda, 2020).

5.3.5 Organizace šířící korejskou kulturu

Na šíření korejské kultury se aktivně podílí Velvyslanectví Korejské republiky. K příležitosti 30. letého výročí diplomatických vztahů mezi oběma zeměmi se na 3. nádvoří Pražského hradu konala výstava s názvem *Skutečný přítel České republiky – Korejská republika*, která formou informačních tabulí představila významné milníky česko–korejské spolupráce, události z korejské historie a prvky korejské kultury. Výstava probíhala od 8. června do 25. července (pro velký zájem bylo ukončení posunuto o 10 dní). Když po jejím zahájení opouštěla areál Pražského hradu delegace korejského velvyslanectví, policisté hlídající vjezd mezi sebou pronesli: „*Národnost jsi viděl?*“ „*Čína nebo Korea*“. Z toho lze usuzovat, že tou dobou mezi ostrahou přílišné povědomí o výstavě nepanovalo. Výročí zároveň připomínala tramvaj s celoplošným tematickým polepem s korejskými a českými pamětihodnostmi, která v pražských ulicích jezdila od 20. července 2020 do konce téhož roku. Podrobnosti o vyobrazených pamětihodnostech si cestující mohli přečíst na vývěskách uvnitř vozu. V souvislosti s tím uspořádalo Velvyslanectví Korejské republiky soutěž o nejlepší název pro tuto tramvaj. Návrhy se vkládaly do formuláře zveřejněného na sociálních sítích. Vybráno bylo jméno „Hanča“, což lze zároveň přeložit jako „korejská tramvaj“. Na facebookových stránkách korejského ministerstva zahraničí byla ovšem tramvaj prezentována jako „Tramvaj Sedžonga Velikého“, jelikož i on byl na voze vyobrazen.

Dalšími šířiteli jsou organizace jako například *Czech–Korean Production*, která pořádá K–Popové hudební akce, taneční lekce, semináře korejského jazyka, dále vydává vlastní internetový magazín *K–Town* založený k příležitosti 30. výročí navázání diplomatických vztahů, který je zaměřený jak na moderní, tak na tradiční korejskou kulturu a nejrůznější zajímavosti či aktuality týkající se Jižní Koreje (CKP, 2020).

Nejstarší nezávislou organizací je Česko–korejská společnost, z.s., která vznikla v roce 1990. Prvním předsedou byl doc. Vladimír Pucek (viz kapitola Literární rešerše) a také většina ostatních zakládajících členů měli vazby na katedru koreanistiky Univerzity Karlovy. Z aktivit této společnosti lze zmínit každoroční kulturní událost Korejské dny v Moravskoslezském kraji, kdy jsou vybrané podniky a další prostory vyhrazeny pro gastronomické, hudební, taneční, literární, filmové, jazykové akce s korejskou tematikou. Součástí programu bývají také besedy, debaty a workshopy jakožto formy mezikulturního dialogu. Hlavním dějištěm této zhruba týdenní události je Ostrava a Frýdek–Místek. Korejské dny v Moravskoslezském kraji jsou sponzorovány zejména korejskými firmami, které zde působí (Hyundai, Sungwoo Hitech a další) (Česko–korejská společnost, 2019). 14. ročník se v roce 2020 z důvodu pandemie COVID–19 neuskutečnil.

Při příležitosti návštěvy korejské prezidentky Pak Kun–hje v roce 2015 se ve formě pobočného spolku přidala Obchodní komora při Česko–korejské společnosti (Česko–korejská společnost, nedatováno). Nejedná se však o jedinou korejskou obchodní komoru v České republice, jelikož o pouhý měsíc dříve byla založena Česko korejská obchodní komora, z.s (Kurzy, nedatováno).

5.3.6 Náboženská hnutí

Jednomu z respondentů se v souvislosti s šířením korejské kultury vybavilo působení církve Sinčchondži (v překladu nové nebe nová země), která bývá označována za sektu. Toto náboženské seskupení založil v 80. letech Lee Man–hee a dnes má téměř 200 tisíc členů, z toho kolem dvou set v České republice, převážně mladých věřících dívek a žen ve věku kolem dvaceti let, které oslovují na ulici pod různými záminkami jako například vypracování dotazníku nebo během bohoslužeb ostatních církví. Následuje osobní setkání, kdy dojde k vybudování důvěry a pozvání na seminář. Sinčchondži se hlásí ke křesťanství a tvrdí o sobě, že našli jediný správný výklad Bible, jelikož zakladatel Lee je ztělesněním druhého příchodu Krista. Svou skutečnou totožnost ale organizace před svými členy či zájemci zpočátku utahuje a vystupuje pod jinými názvy, aby si o církvi nemohli vyhledat negativní informace. Například to, že členové postupně omezí své aktivity a jejich hlavní činností bude

povinná účast na církevních seminářích, které se konají nejméně třikrát týdně, trvají několik hodin a o kterých se členové nesmí nikomu zmínit. Dle výkladu Sinčchondži nastává po druhém příchodu Krista nový věk, jehož vládci budou ti znalí Božího slova. Tyto informace ovšem na seminářích zaznívají velmi opatrně, stejně jako kritika ostatních církví, které jsou již dle Sinčchondži přežité, a převážnou náplní je poutavé studium Bible. Organizace používá důmyslné metody. Členové si mezi sebou nesmějí vyměnit kontakt (údajně kvůli možnosti zneužití), stýkat se mohou pouze se svým „tajným andělem“, který jim je přidělen. Jedná se o dlouhodobého člena, jehož úkolem je dohlížet na nováčky, povzbuzovat je ve studiu a zamezit, aby se mezi nimi šířily informace o Sinčchondži v případě, že by totožnost církve někdo odhalil. Nežádoucí je také sdílení pochybností týkajících se učení či výkladu. Dohled neprobíhá pouze na semináři, ale pokračuje i cestou z něj. Cílem je vychovat spolehlivé misionáře, kteří budou po úspěšném složení zkoušek ze znalostí Bible odvádět desátky a shánět nové členy. Církev využívá nacionalistické prvky. Tvrdí, že významná biblická místa jako Eden, Sion a Babylon se nachází v Koreji, přičemž samotná Bible má Sinčchondži, respektive Man–hee Leeho, předpovídat (Heller, 2019).

Před Sinčchondži varuje řada církevních organizací včetně Komunitního centra Matky Terezy v Praze, kde Lee Man–hee v roce 2013 osobně představil své učení za přítomnosti České televize (Česká televize, 2013 a KCMT, 2020). V Koreji se vůči církvi vymezuje Křesťanská rada Koreje, kterou ovšem Sinčchondži viní ze smrti jejich členky, což bylo zároveň tématem jediného veřejného vystoupení Sinčchondži v České republice. Akce s názvem *Remember Koo Ji In, shromáždění apelující na zastavení násilných konverzí* se na Václavském náměstí v Praze zúčastnilo asi 40 osob (Vojtíšek, 2018).

Celkově v České republice působí poměrně velké množství korejských křesťanských církví (cca desítka), vzhledem k religiozitě českého obyvatelstva a počtu Korejců u nás. Některé organizace cílí pouze na Korejce, zatímco jiné rozšiřují svou misijní činnost i na Čechy. Kořeny lze však nalézt již v období socialismu. Na přelomu 60. a 70. let studovala v Bratislavě rakouská členka korejského Společenství pro sjednocení křesťanstva, které se v Československu podařilo získat řadu stoupenců. Jejich činnost však byla tehdejším režimem považována za protistátní, což vyústilo v odsouzení desítek členů (Vojtíšek, 2018).

Církev se postupně rozdělila na několik větví, nicméně jedna z nich, konkrétně Univerzální federace míru, v České republice dodnes aktivně působí a pořádá kulturní akce, besedy či přednášky, a to i s významnými osobnostmi, například velvyslancem Korejské republiky. Ve své mezinárodní podobě má tato organizace zvláštní konzultativní statut při Ekonomické a sociální radě OSN (Universal Peace Federation, nedatováno). Zároveň však bývá označována za sektu, tzv. Munisty podle jména zakladatele Mun Son–mjonga (Cowan, 2013).

Jeden z prvních členů české odnože a současný generální sekretář Juraj Lajda uvedl následující:

„Tehdy byl rok 1968, krátce po invazi. Byli jsme v šoku a ztratili jsme mnoho iluzí. Munovy myšlenky mi daly odpověď na otázky, které jsem tehdy měl a přišly mi velice relevantní. Ale opravdu šlo o ty myšlenky, ne o nějakého Muna... Naše učení bylo protimarxistické a mělo systém. Režimu hrozně vadilo, že na nás přišli až po dvou letech. Byli jsme čistí, upřímně jsme našemu učení věřili, nebyli jsme korumpovatelní, proto pro ně bylo tak obtížné nás infiltrovat. Bohužel, na oboru anglistika/germanistika, který jsem tehdy studoval, byli donašeči. V následném procesu jsme dostali tresty za podvracení republiky, tedy § 98. Jedna z našich členek později zemřela ve vězení za nevyjasněných okolností“ (Lajda, 2020).

Tuto tragédii reflektuje Mun Son–mjong ve své knize:

„Pak došlo k hrozné události v Československu roku 1973, kdy bylo zatčeno třicet našich členů. Mezi nimi byla i Marie Živná, která ve vězení v pouhých čtyřiaadvaceti letech zemřela... Kdyby byli nikdy neslyšeli mé učení, neocitli by se osamoceni ve studené cele a nezemřeli by tam. Když umírali, trpěli místo mě...“ (Mun, 2012).

„Zájem o Koreu z toho přirozeně vyplynul. Ta země je pro nás něco jako pro katolíky Vatikán“ (Lajda, 2020).

„Korea měla během své historie zkušenost s více náboženstvími, na rozdíl od Evropy, kde skoro dva tisíce let převládá křesťanství. Proto nejsou tak striktní, co se týče náboženských dogmat a nemají problém se vznikem nových hnutí“ (Lajda, 2020). Toto tvrzení může pomoci vysvětlit vysoký počet korejských církví.

Korejské církve sdružují i jiné národnosti než Čechy a Korejce. Kazatel sboru korejských presbyteriánů při sboru Českobratrské církve evangelické v Praze v rozhovoru popsal průběh každoročně pořádaných společenských akcí.

„Česko–korejský den je již tradičním každoročním májovým programem v Kobylisích, přičemž Korejci připravují korejské masové pochoutky „bulgogi“ a griluje se, Češi pečou sladkosti. Ale od té doby, co v Kobylisích přibyly další národnosti – Japonci, sestry z Konga – nazýváme setkání Mezinárodní den v Kobylisích. Koná se vždy první neděli v květnu po společné mezinárodní ekumenické bohoslužbě. Je to významný den, protože všichni členové všech národů se poznávají navzájem zase trochu z jiného úhlu“ (Ženatá, 2013).

Tato církev působí v pražských Kobylisích od roku 1997. Hlavní rozdíl mezi korejskými a českými bohoslužbami spočívá dle korejského kazatele v tom, že zatímco česká bohoslužba je tradiční a liturgická, korejská se více přizpůsobuje nevěřícím (Ženatá, 2013).

Korejská duchovní tradice se nešíří pouze pomocí křesťanských církví. Zmínit lze i korejský buddhismus, například Zenovou školu Kwan Um. Její zakladatel, Seung Sahn v 60. letech do Spojených států a byl jedním z prvních představitelů korejského zenu na západě. Roku 1991 navštívil Československo, nicméně skupiny praktikující jeho učení zde fungovaly již v 80. letech (Poláková, 2010). V současnosti má přes 100 center po celém světě (z toho 10 v České republice), ve kterých se konají meditace (Kwan Um, nedatováno).

5.4 Život Korejců v České republice

Dle šetření Českého statistického úřadu z roku 2019 pobývalo v České republice 2 476 občanů Korejské republiky (z toho 1 981 nad 12 měsíců). 38,8 % z nich uvedlo jako důvod pobytu rodinné důvody, což je nadprůměrně vysoká hodnota. Tento důvod převládá u žen, v případě mužů byl těsně překonán prací. Podíl žen korejské státní příslušnosti činil 49 %. Tato hodnota představuje výrazný meziroční nárůst. Korejců s trvalým pobytem zde žilo 349, což je řadí ke skupinám s nejnižším počtem trvalých pobytů vůbec. Dlouhodobým vízem disponovalo 494 osob. Počet korejských žáků na základních a středních školách činil 67, respektive 26 dětí. (CZSO, 2020)

5.4.1 Poznatky Korejců ohledně života v ČR

Oslovení Korejci mezi výhodami života v České republice nejčastěji zmiňovali hezké prostředí se zajímavou historickou architekturou, nízké ceny, více volna a uvolněnější životní styl, výhodnou polohu pro cestování po Evropě či dostupnost zeleně.

Fascinaci Korejců historickým prostředím vystihl český student zapojený do tzv. buddy programu, který měl na starost i korejské výměnné studenty.

„Korejci byli vším neustále fascinovaní. Všechno obdivovali, všechno pro ně bylo „wow“ ... Nevím, jestli to mysleli upřímně, nebo ne“ (Informátor 36, ČR, 2020)

Podobná výpověď zazněla i od korejské informátorky.

„Do Prahy se přistěhovala moje korejská kamarádka a ze všeho byla nadšená... Každou chvíli na něco ukazovala a já jí musela říkat, že už jsem to viděla, jelikož tady žiju skoro rok“ (Informátorka 1, Korea, 2019)

Městskou scenérii kromě architektury dotvářejí také tramvaje, což pozornosti Korejců neuniklo.

„Když jsem poprvé uviděl tramvaj, velmi mě to zaujalo. Bylo to jako něco ze zábavního parku“ (Informátor 4, Korea, 2020).

„Tramvaje jsou roztomilé. Vypadají jako malé vláčky, jako hračky“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

Kromě vizuální stránky byla oceňována také jejich dochvilnost a celková úroveň veřejné dopravy včetně nepřetržitého nočního provozu. Překvapením byly namátkové kontroly revizorů, jelikož v Koreji není vstup do dopravního prostředku bez zaplacení jízdného možný (Informátorka 25, 2020). Jediným nedostatkem byla absence klimatizace, k čemuž informátorka přidává následující zážitek:

„V létě jsem v tramvajích jezdila s přenosným větráčkem do ruky. Mnoho lidí se mě často ptalo, kde jsem ho sehnala. Kdybych měla dost peněz, tak bych už dávno větráčky do Česka dovážela“ (Informátorka 3, Korea, 2020).

Stejně tak byla kladně hodnocena osobní automobilová doprava.

„V Koreji je větší provoz a všude zácpy“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„Korejští řidiči jsou občas agresivní. Nadávají si, někdy dokonce vystoupí a jdou se prát, často jezdí na červenou...“ (Informátorka 3, Korea, 2020).

„Překvapilo mě, že na přechodech bez semaforu tady má chodec vždy přednost. Rychle jsem si na to zvykla a v Koreji mě potom málem přejelo auto“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

Nízké ceny byly zmiňovány zejména v souvislosti s českým pivem, které se mezi Korejci těšilo velké oblibě nebo kulturou.

„Kina, divadla, muzea a galerie tu jsou mnohem levnější než v Koreji, ale přesto v nich je méně lidí“ (Informátor 30, Korea, 2020).

Ačkoli všichni oslovení informátoři pracovali pro korejské firmy, tak pocítovali odlišnou firemní kulturu. Ta spočívala zejména ve větším množství volna a svobodnější organizaci práce především z hlediska volby směn.

„V Koreji panuje mnohem větší soutěživost. Korejci jsou velmi ambiciózní a snaží se získat povýšení nebo vyšší plat. Někteří se proto po pracovní době učí novým dovednostem či cizím jazykům a nezdráhají se dělat přesčasy. Zatímco mnoho Čechů se zdá být spokojených s tím, co mají, takže pracují pouze akorát a užívají si volný čas“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

„V Koreji jsou vztahy s nadřízenými velmi jasně vymezené. Naopak tady si připadám, jako bych pracovala s přáteli“ (Informátorka 17, Korea, 2020).

„Ve své zemi jsem někdy musela pracovat 12 hodin a déle. To je normální. Pracujeme těžce a nemáme žádný čas pro sebe. Ale tady si můžu práci rozvrhnout“ (Informátorka 2, Korea, 2020).

„Pracovala jsem pro rodinnou firmu, a proto zaměstnavatel chtěl, abych se práci oddala, jako by to byla moje rodina. O volnu během svátků jsem si mohla nechat zdát. I tak jsem ale pracovala ve větší psychické pohodě než v Koreji“ (Informátorka 3, Korea, 2020).

Korejčům zde chybělo korejské jídlo. Přesto, že většina z nich navštěvovala korejské restaurace, kvůli vysokým cenám, omezené nabídce soustředící se zejména na tradiční pokrmy, a ne vždy stoprocentní autenticitě, nebyla jejich poptávka plně uspokojena. To ještě umocňovala špatná dostupnost čerstvých mořských plodů a tofu.

„Tofu, které se prodává v českých obchodech je tvrdé a chutná úplně jinak. Trochu páchne a má dlouhou dobu trvanlivosti. To korejské se rychle kazí, proto se prodává čerstvě připravené“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

Korejské jídlo hraje důležitou roli při slavení korejských svátků, jelikož všichni, kteří uvedli, že v České republice korejské svátky slaví, tak činili návštěvou korejské restaurace se svými blízkými či domácí přípravou korejského jídla. Z rozhovorů dále vyplynulo, že dotazovaní nejvíce slavili Korejský Nový rok.

Co se českého jídla týče, zaznamenané reakce na něj byly veskrze pozitivní, největší oblibu vykazoval smažený sýr, vepřové koleno či tatarský biftek. Přesto, že i v korejské kuchyni se lze setkat s podobnými pokrmy, už z podstaty je není možné konzumovat příliš často, jak dokládá výpověď korejské průvodkyně:

„Se svými klienty jsem jedla koleno asi desetkrát. Nejdřív mi moc chutnalo, ale teď už ho nemůžu ani vidět“ (Informátorka 1, Korea, 2019)

A potvrzuje to i samotný velvyslanec Korejské republiky Moon Seuong-hyun v rozhovoru pro CzechIndustry:

„V pražských restauracích se podává jako specialita pečené koleno. Také u nás v Koreji máme něco podobného. Když přijedou Korejci do Prahy, tak první a druhý den je pro ně zdejší nejpoblárnější jídlo právě koleno a české pivo. Ale třetí den už hledají korejskou restauraci“ (Karoč, 2018).

České a korejské restaurace se odlišují zejména jednáním s obsluhou.

„Tady se nesmí mávat na číšníka, nebo to alespoň skoro nikdo nedělá. V Koreji je to úplně v pořádku, dokonce má každý stůl tlačítko, kterým se obsluha zavolá“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

Kromě toho není v Koreji běžné nechávat spropitné. Přesto je v korejské restauraci Pocha na zdi anglický nápis „Když nám dáte dýško, Bůh Vás bude milovat“.

„V restauracích pro turisty jsou občas velmi drzí číšníci. Na Staroměstském náměstí bylo na účtu napsané i povinné dýško, které jsme odmítli zaplatit, protože jsme nebyli spokojeni a číšník na nás řval přes celou restauraci, která byla plná lidí. Byli jsme v šoku. Podle mě platí pravidlo, že když je dobré jídlo, je dobrá i obsluha a naopak” (Informátorka 25, Korea, 2020).

„V Koreji je zákazník vždy králem. Každý se na vás usmívá a snaží se pomoci. V Česku to tak není“ (Informátorka 32, Korea, 2020).

Na tuzemském trhu také chybí korejská móda a kosmetika, tudíž si oslovení Korejci tyto druhy zboží nechávali posílat z Koreje.

„Oblečení nakupuji jenom v Koreji, tady nemůžu sehnat nic, co by mi sedělo. Vlastně jednou jsem si tady koupil v Zaře bundu, ale ta byla Made in Korea“ (Informátor 30, Korea, 2020).

Neuspokojivá byla také nabídka nehtových a vlasových studií.

„Chtěla jsem si dát na nehty nějaké ozdobné kamínky, ale nic jsem si nevybrala, nabídka byla malá... Nechala jsem si tady prodloužit vlasy. Sice to bylo levnější než v Koreji, ale občas mi nějaký pramínek upadl, takže jsem si je nechala v Koreji předělat. Ty korejské drží lépe a také jsou méně cítit přechody mezi mými a napletenými vlasy“ (Informátorka 1, Korea, 2020).

S tím souvisí další poznatek, že Češi, ve srovnání s Korejci, méně dbají o svůj zevnějšek.

„Líbí se mi, že nemusím řešit co mám na sobě, jak vypadám nebo jak jsem tlustá. V Koreji není vzhled jenom módní záležitost, ale může být také známkou vychování. Zdá se, že pro Čechy je nejdůležitější pohodlí. Bylo pro mě velmi překvapivé vidět profesora s dlouhými vlasy v krátkých kalhotách a obnošeném tričku“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

„Když je horko, tak občas vidám muže bez trička. V Koreji by je odvedla policie“ (Informátor 30, Korea, 2020).

Z dalších produktů a služeb, kterých se Korejcům nedostávalo lze zmínit rýžovary, speciální lednice na kimči, karaoke, supermarkety s nepřetržitým provozem či interaktivní muzeum/galerii/zábavní park, kde je návštěvník součástí expozice a může se fotografovat ve stylizovaných podobách/kulisách.

„V Koreji máme barevné diáře s roztomilými obrázky. Diáře v Praze jsou jenom prázdné stránky“ (Informátorka 1, Korea, 2020).

Kritiku si vysloužily i rozvázkové služby.

„Korejský systém rozvázek je mnohem lepší a rychlejší než v Česku a jiných evropských zemích. Zejména co se týče jídla a spotřebního zboží“ (Informátor 4, Korea, 2020).

„V Koreji chodím na nákup párkrát za rok, jinak si nechávám dovážet“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

„V Koreji vám zásilku klidně nechají přede dveřmi, zatímco tady ji musím vždy převzít osobně, což je nepohodlné. Je to kvůli kriminalitě. V Česku mě už několikrát okradli, jednou mi dokonce uřízli kabelku“ (Informátorka 25, Korea, 2020). I v České republice ovšem některé společnosti bezkontaktní doručení nabízejí.

Co se názoru na Čechy týče, odpovědi byly rozmanité. Od pozitivních po negativní. Některým Korejcům také přišlo, že se Češi málo usmívají.

„Miluji, jak se Češi chovají. Co jsem si všiml, většina Čechů je velmi dobře vzdělaná a vychovaná. Když vidím, jak lidé nabízejí svá sedadla starším, jsem ohromen“ (Informátor 6, Korea, 2020).

„Češi jsou chladní a bezduší“ (Informátorka 18, Korea, 2020).

„Tváří se, jako kdyby jim umřel pes. Nejdřív jsem si myslela, že mě nemají rádi“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

„Někteří Češi jsou tak nezdvorní a chladní“ (Informátor 24, Korea, 2020).

„Ačkoli Češi působí jako volnomyšlenkáři, tak jsou konzervativní, paličatí a neflexibilní... Mají ale potenciál. Díky dostatku znalostí vědí, jak se zlepšit. Komunismus byl velkou překážkou a není snadné to za krátkou dobu změnit. Ale příští generace to mohou dokázat díky vzdělání a zkušenostem z jiných zemí“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

„Češi nechápou proč jsem tady, když můžu být kdekoli jinde, například v Německu atd... Nedokážu si představit, že by Korejec někoho posílal třeba do Japonska. Asi máme větší národní hrdost“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

*„Když požádám Čechy o pomoc, tak mě sice ignorují nebo odpoví cynicky, ale hlídají mě, dokud ten problém nevyřeším a když vidí, že se mi to nedaří, tak automaticky pomohou. V Koreji tomu říkáme *츄터러* (Tsundere)¹“ (Informátorka 37, Korea, 2021).*

¹ Jedná se o termín z japonštiny, který označuje prvotní chladný odstup vystřídáný vřelostí (Dictionary.com, 2021).

„Hodně lidí mi říkalo, že Češi nejsou úplně otevření a jsou velmi přísní, ale nevím... Většinou jsem potkala samé hodné lidi“ (Informátorka 26, Korea, 2020).

Mezilidské vztahy může komplikovat fakt, že v Koreji je odlišně přistupováno k očnímu kontaktu a v tamní společnosti hraje nesmírně důležitou roli věk.

„Dívat se v Koreji do očí je neslušné. Hlavně vůči starším. Na obličej se snažíme vůbec nekoukat, pokud ta osoba není opravdu blízká. Dlouho mi trvalo, než jsem si na to zvykl“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„První věcí, na kterou se Korejci zeptají je věk. A podle toho se k vám poté chovají“ (Informátor 23, ČR, 2020)

„Starší generace vyžaduje respekt od té mladší. Pokud se ale hierarchická pravidla dodržují, jsou velmi hodní a nápomocní“ (Informátorka 27, ČR, 2020).

Také partnerské vztahy se navazují, respektive ukončují, odlišně.

„V Koreji se kluk vždycky musí zeptat holky, jestli s ním chce chodit. I když zná odpověď. Tady je to jinak...“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

„Vidal jsem se s jednou Korejkou, potom ale z ničeho nic přerušila veškerý kontakt.“ (Informátor 20, ČR, 2020).

Tento jev se pokusil osvětlit korejský informátor:

„Korejci se snaží vyhnout konfliktům. Proto neříkají ne, to je považováno za nezdvořilé, nehádají se, ale místo toho ignorují“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„Korejci se přetvařují. Na první schůzce pořád říkají nějaké komplimenty, ale nic to neznamená. Češi jsou naopak velmi upřímní“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

„Korejci říkají jedno, ale myslí si druhé“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„Myslím si, že v Koreji je slušnost nadřazená nad upřímností“ (Informátorka 29, ČR, 2020).

Zmíněny byly ale i podobnosti.

„Kamarádka, která byla provdaná za Čecha, říkala, že byl podobně konzervativní jako Korejci“ (Informátorka 3, Korea, 2020).

Mezi pozitivně vnímané rozdíly z hlediska partnerských vztahů patří kvalitnější rodinný život v České republice.

„Je úžasné vidět, že se muži starají o děti i přes den. V Koreji si většina mužů myslí, že to má dělat žena, i když oba pracují“ (Informátorka 2, Korea, 2020).

„Pro rodinu je to tady skvělé. Spousta parků a vyžití...“ (Informátor 19, Korea, 2020).

Jeden informátor naopak poukazoval na výrazně vyšší rozvodovost.

„Češi jsou spolu jen pár let, ale Korejci celý život“ (Informátor 30, Korea, 2020).

Tato představa je ale poněkud zastaralá, jelikož i Jižní Korea má dnes nadprůměrnou míru rozvodovosti, která za rozvodovostí v České republice zaostává pouze mírně (OECD, 2019). Ještě v 70. letech 20. století byla ovšem rozvodovost minimální a jak uvádí koreanista Jiří Janoš, pro rozvedenou ženu bylo tehdy takřka nemožné se znovu vdát. Naopak dnes o rozvod většinou žádají ženy z důvodu týrání opilým manželem (Janoš, 2014).

Ohledně přátelství mezi Čechy a Korejci byly získány následující výpovědi:

„Když jsem studoval v Koreji, tak jsem se hodně snažil s Korejci sblížit. Byli ke mně velmi milí, ale většinou jsme neprolomili hranici přátelství. Jejich případný zájem o mě pramenil spíše ze zvědavosti. Zpětně jim to ani nevyčítám, že se neměli potřebu příliš přátelit s někým, kdo tam přijel na půl roku“ (Informátor 23, ČR, 2020).

„České přátele mám, ale není to jako s Korejci. Těm prostě napíšu a hned se sejdeme. S Čechy si musím přesně domluvit čas, místo, co budeme dělat...“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

Jiří Janoš naopak zmiňuje, že mezi Korejci není zdvořilé, aby přátelé pozvání ihned přijali. Naopak mají nejprve odmítnout a snažit se zjistit, zda není pozvání pouze zdvořilostní frází (Janoš, 2014).

„Nejvíce se mi na Koreji líbí soudržnost a otevřenost mezi přáteli“ (Informátorka 27, ČR, 2020).

„Přijde mi, že Korejci vždy chtějí, abych měl dobrý pocit. Věří, že dobré skutky se vám vracejí“ (Lajda, 2020).

„Rozuměla jsem si pouze s Korejci, kteří strávili nějaký čas v zahraničí. Jinak je jejich mentalita velice odlišná. Také mají odlišný smysl pro humor a jinak vyjadřují své pocity. Některé projevy mohou přijít Evropanům zvláštní. Jedním z důvodů může být jazyková bariéra, ne všichni mluví dobře anglicky“ (Informátorka 5, ČR, 2020).

Potíže s angličtinou patřily mezi často zmiňovaná témata jak mezi českými, tak korejskými informátory.

„Chybí mi možnost mluvit mateřským jazykem. Anglicky ani česky nedokážu úplně vystihnout, jak se cítím“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

„Korejci obecně hovoří poměrně špatně anglicky, nebo se minimálně stydí mluvit. Je pravda, že když už se se mnou někdo bavil, tak nakonec hovořil lépe, než se zpočátku zdálo. Může to být tím, že ve školách probírají hlavně slovíčka a gramatiku, ale už se neučí konverzovat. Mezi vyučujícími asi také bude nedostatek rodilých mluvčích“ (Informátor 23, ČR, 2020).

Obdobnou teorii o stydlivosti Korejců používat angličtinu přednesla také korejská informátorka. Výtky vůči neznalosti angličtiny se týkaly i Čechů. Na druhou stranu je možné, že Češi v některých případech pouze nerozumí korejské výslovnosti.

„Překvapilo mě, když ani recepční na koleji neuměla anglicky“ (Informátorka 8, Korea, 2020).

„Je těžké najít anglicky mluvící osobu na policii nebo na úřadě“ (Informátorka 2, Korea, 2020).

„Když jdu do supermarketu a hovořím anglicky, tak mě ignorují“ (Informátor 24, Korea, 2020).

Česky hovořili pouze ti Korejci, kteří v České republice strávili několik let, a to ještě ne všichni. Důvodem je zejména obtížnost češtiny a nízká motivace pro její studium.

„V práci mluvím hlavně anglicky. Během tohoto rozhovoru jsem mluvil česky víc než za celý rok“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„Česky umím, ale ještě málo. Pomalu se učím. Nenutím se do toho. Zkoušela jsem jazykový kurz zdarma, který je podporován Brnem. Jsem velmi vděčná, že pomáhají cizincům, ale trochu se to míjí účinkem. Zaměřoval se na naprosté základy jako „Dobrý den, jak se máte?“ a poté najednou přišla velmi povídací lekce. Byl to velký skok, naučit se slovesa za jediný den. Nenašla jsem žádný kurz, který by odpovídal mé úrovni“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

„Česky jsem se učila jeden rok, dokud jsem nedosáhla úrovně B1, ale už jsem skoro všechno zapoměla...“ (Informátorka 26, Korea, 2020).

Na výše uvedené reaguje i trh s tiskovinami. V Praze vycházejí korejskojazyčné noviny Praha Meil, které kromě zpravodajství týkajícího se dění v České republice a v Koreji přinášejí čtenářům například doporučení na korejské restaurace či pozvánky na korejské akce. Některé články jsou v češtině a týkají se nejdůležitějších informací z Koreje. Součástí novin je také výuková lekce češtiny a korejštiny. Praha Meil začaly vycházet v roce 2020 z důvodu absence zpravodajství pro Korejce na tuzemském trhu. Noviny jsou distribuovány jednou týdně prostřednictvím korejských podniků, kde jsou návštěvníkům k dispozici zdarma. Jejich náklad v době provádění výzkumu činil přibližně 2 tisíce výtisků na číslo (Praha Meil, 2020).

Ještě dříve, konkrétně v říjnu 2019, se objevil měsíčník Praha Ilbo, který však cílil na korejské turisty. Jeho distribuce byla záhy ukončena kvůli koronavirové pandemii a útlumu turistického ruchu. Následně se noviny přesunuly na internet a každý den přinášejí Korejcům žijícím v České republice souhrn nejdůležitějších zpráv, mimo jiné ohledně vývoje pandemie a souvisejících opatření, která mohou být pro cizince bez znalosti českého jazyka nepřehledná. Zároveň vychází také česká mutace, která obdobnou formou informuje o dění v Koreji. Hlavními distribučními kanály jsou sociální sítě, v případě korejské verze zejména korejská služba Kakao Talk (Zvěřinová, 2020).

Problémy působí jazyková bariéra v nemocnicích, což může být jedním z důvodů, proč se tuzemskému zdravotnictví a lékům Korejci spíše vyhýbají.

„Chci se naučit česky, protože vždy když jdu do nemocnice, tak je to opravdu obtížné“ (Informátorka 2, Korea, 2020).

„K zubaři chodím jenom v Koreji. Sice je to drahé, ale tady tomu nevěřím“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„Doufám, že v Česku budou někdy k dostání korejské léky, protože ty české mi nezabírají“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

„Měla jsem bolesti břicha a hlavy. V nemocnici mi dali nějaké prášky, ale ty nefungovaly“ (Informátorka 1, Korea, 2020).

„Když jsem byla v české porodnici, mé dítě plakalo o pomoc, ale sestřička byla velice nepříjemná. Korejci si sice pro sebe nadávají, ale na venek jsou vždy milí“ (Informátorka 32, Korea, 2020).

Vzhledem k tomu, že výzkum probíhal během koronavirové pandemie, během rozhovorů bylo zmíněno i toho téma.

„Češi zvládají koronu nejlépe v Evropě, jelikož jsou zodpovědnými občany a poslouchají vládu“ (Informátorka 16, Korea, 2020)².

Během léta došlo k rozvolnění protiepidemických opatření, na což jiná informátorka zareagovala následovně:

„V srpnu jsem se vrátila z Koreje a když jsem viděla, že v Praze jsou všude lidi bez roušek, tak jsem si říkala, jestli jsem pořád na stejné planetě“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

Někteří Korejci se setkali s rasismem.

„Vadí mi romské útoky. Žije jich tu spousta a obecně jsou drzí. Ale když se mi posmívají, je lepší být zticha a utéct. Pokud se s nimi začnu hádat, brzy se rozrostou do větší skupiny. Bohužel, Češi jsou rasističtí také. Stalo se mi to mnohokrát. Další věcí je, že rasisté si nikdy nebudou dělat legraci z urostlého černocho, ale drobné Asiatky jsou snadný cíl. To je velmi ošklivé“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

² Tato výpověď byla pořizena 10. 6. 2020

„Jednou mi schválně zhasínali na toaletě v restauraci. A nedávno na mě ukázal muž na ulici a prohlásil „Korona!““ (Informátorka 17, Korea, 2020).

„Nějací kluci, asi turisté, si zešikmili oči a dělali grimasy. Občas na mě také někdo pokřikoval japonská nebo čínská slova“ (Informátorka 1, Korea, 2020).

Objevil se i poznatek, že negativním předsudkům čelí spíše vietnamská komunita.

„Vždy se snažím chodit dobře oblečen. Potom mě lidé považují za Japonce a chovají se slušně. Češi si myslí, že Vietnamci nemají peníze, ale k Japoncům, Korejcům a Číňanům jsou uctiví“ (Informátor 30, Korea, 2020).

Jedna informátorka zmínila vlídný přístup dalších asijských menšin žijících v České republice.

„Lidé z ostatních asijských zemí mají Korejce rádi a chovají se k nám hezky. Zajímají se o hudbu, seriály, a dokonce znají některá slova“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

Několik informátorů uvedlo, že byli dotázáni, zda pochází ze Severní, nebo Jižní Koreje. Ačkoli lze předpokládat, že se nejspíše jednalo o žert, ne vždy byl pochopen.

„Češi o Koreji mají pouze základní informace. Kdykoli se představím, tak se ptají, jestli jsem z jihu, nebo ze severu“ (Informátorka 2, Korea, 2020).

Někteří však tento dotaz brali s humorem:

„Když se mě někdo zeptá, jestli jsem ze Severní Koreje, tak říkám, že jsem severokorejská špiónka a mám u sebe zbraň“ (Informátorka 1, Korea, 2020).

Je třeba dodat, že těchto narážek nebyli ušetřeni ani čeští studenti, kteří v Jižní Koreji studovali.

„Každý, komu řeknu, že jsem studoval v Koreji, se ptá, jestli v Jižní, nebo Severní“ (Informátor 20, ČR, 2020).

Samostatnou kapitolu tvoří korejská jména. Kromě toho, že Korejci uvádí jména v opačném pořadí než Češi, tedy příjmení na prvním místě a křestní jméno na druhém, což může vyvolat nedorozumění a žena nepřejímá příjmení manžela, jejich výslovnost bývá pro Čechy poměrně složitá. Z toho důvodu používají zjednodušené či zkrácené verze svých korejských jmen, či si rovnou volí jména nová, většinou evropská.

„Rok jsem studovala střední školu v Americe. Když jsem řekla učitelce své jméno, odpověděla, že se ho nenaučí, ať si vyberu jiné. Od té doby jsem Katie a říkají mi tak i kamarádi v Koreji“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

„V Česku žiji už 7 let a rodina mého muže stále neví, jak se jmenuji. Mé jméno je pro ně obtížně vyslovitelné, tak mi z pohodlnosti říkají Jude. Nikdo se mě nesnaží oslovovat správně, ale já si své jméno měnit nechci, protože už by nebylo moje“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

Často zmiňovanou kulturní odlišností byla větší benevolence v konzumaci marihuany. Korejská informátorka se opakovaně dotazovala, zda je marihuana v České republice legální a očividně pro ni bylo obtížné pochopit, že ačkoli se jedná o zakázanou látku, tak se s její konzumací na veřejnosti běžně setkávala. Oproti Koreji je zde také větší množství psů.

„Psi jsou tu všude. I v restauracích nebo metru. To by v Koreji nešlo“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„Je to tu jako v ráji štěňátek“ (Informátorka 18, Korea, 2020).

Jednu z hlavních nezvyklostí představoval již zmíněný uvolněnější životní styl, který ovšem může přinášet i komplikace.

„Všechno je tu hrozně pomalé... Úřední hodiny jsou krátké, v pátek ještě kratší a o víkendu nepracují vůbec“ (Informátor 19, Korea, 2020).

„Je dobré, že jsou lidé uvolnění, ale občas z toho šílím. Když je potřeba něco zařídit, hned jsem ve stresu, když si představím, jak dlouho to bude v Česku trvat. Na úřadech chtějí spoustu papírů a musí se dlouho čekat. Nevzpomínám si, že bych někdy v Koreji čekala. Navíc ve stanicích metra jsou automaty na výdej různých dokumentů. Takže když si pamatujete číslo občanky a máte otisk prstu, nikdy nečekáte, a i v noci okamžitě dostanete dokumenty jaké chcete. Myslím, že česká vláda moc šetří... Na ulicích je velká tma. Místo aby veřejné osvětlení vybavili silnějšími a úspornějšími LEDkami, tak radí lidem, aby nosili reflexní pásy“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

„Co se týče vyspělých technologií je Česká republika 20 let pozadu za Koreou“ (Informátor 24, Korea, 2020).

„V Koreji je hned vše rychle zařízeno, ale mám pocit, že podobná rychlost a bezchybnost se očekává i ode mě, takže nemůžu vůbec vydechnout“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

Rychlost, jakožto charakteristika Korejců, se vybavila i českým informátorům.

„Korejci mají to své “rychle, rychle”. Jsou velmi emotivní a snaží se využít příležitosti, dokud mají šanci. To je dáno historicky. Díky tomu se nezabývají nepodstatnostmi a věci tam prostě fungují“ (Lajda, 2020).

Ne všichni však byli po příjezdu do České republiky něčím zaskočení.

„Ani jsem nějaký kulturní šok nepocítil. Myslím, že mezi korejskou a českou kulturou je mnoho podobností“ (Informátor 6, Korea, 2020).

„Korejské konfuciánské učení se velmi podobá české kultuře“ (Informátorka 3, Korea, 2020).

„Češi mají podobnou historii jako Korejci, takže jsem se rozhodla přestěhovat do Prahy“ (Informátorka 16, Korea, 2020).

„Obdivuji, že si Češi stále dokázali udržet svou kulturu, přesto, že v historii zažili mnoho obtíží a byli mnohokrát napadeni jinými zeměmi“ (Informátorka 15, Korea, 2020).

Obklopení mocnějšími sousedy a historie válečných konfliktů patří mezi další styčné body České republiky a Koreje.

5.4.2 Poznatky korejských studentů

Korejští studenti spatřovali hlavní rozdíl českého školství ve způsobu hodnocení, jelikož korejské školství využívá poměrný známkovací systém.

„V Koreji je studium mnohem soutěživější. Když jeden student dostane dobrou známku, jiný musí dostat špatnou. Většina škol neumožňuje, aby dostali dobré známky všichni. Někteří studenti nejsou tolik přátelští a nápomocní, jelikož mohou dostat horší známku, pokud pomohou ostatním. Tento způsob opravdu nesnáším, takže studium v Česku je lepší“ (Informátor 4, Korea, 2020).

„Ve skupině do 15 lidí se hodnotí absolutně, stejně jako tady a když je studentů více, tak se používá poměrný systém... Ale i tak si občas radíme“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„V Koreji se na vysoké školy dostáváme podle studijních výsledků. Na mě vyšla bohemistika. Poměr lidí, které to opravdu zajímalo a těch, kteří to studovali jenom proto, že se jinam nedostali, byl asi půl na půl“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„Studium v Koreji je náročnější a více stresující. Mnoho studentů v Koreji je už od malička vystavováno velkému tlaku, aby se dostali na dobré univerzity. I když se tam dostanou, musí studovat velmi tvrdě, protože potřebují dobré známky, aby získali dobrou práci“ (Informátorka 9, Korea, 2020).

„Vysoká škola už tak hrozná není, nejhorší je střední. Začíná se v 8 a končí ve 4 nebo klidně i v 10. A k tomu kroužky, úkoly, učení... Takže usínáte ve 3 ráno, což potom dospíváte při vyučování. Když oslovíte studentku v posledním ročníku, tak akorát řekne, že chce umřít. Jsou v obrovském stresu kvůli rozřazovacím testům na vysoké školy. Naopak vysoká je v Česku pořád hlavně škola, zatímco v Koreji je to spíše komunita“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

„V Koreji je daleko větší výběr vysokých škol. Za vzdělání ovšem platíme a platíme hodně“ (Informátor 30, Korea, 2020).

„V Koreji si můžu vybrat, jestli chci psát závěrečnou práci, nebo dělat zkoušky. Vy musíte obojí. Ale v Koreji máme zkoušky častěji, je jich více a jsou těžší. V Česku zase dělají studenti více projektů a prezentací“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

„Spolubydlicí mi nedávno u snídani říkala, že v Koreji se ještě nikdy nestihla ráno před výukou nasnídat“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

„Občas jsem se chtěla učit v kavárně jako v Koreji, ale koukali na mě trochu skrz prsty“ (Informátorka 8, Korea, 2020).

„Studenti se v Česku mnohem více zapojují do výuky. Častěji se ptají než v Koreji. Bylo hezké to vidět“ (Informátor 4, Korea, 2020).

„V Koreji s učitelem nikdo nediskutuje. Když někdo něčemu nerozumí, tak stejně mlčí, aby se neztrapnil. Maximálně se zeptá až po výuce“ (Informátorka 11, Korea, 2020). Takto popisuje informátorka mentalitu korejských studentů. Na druhou stranu, s uvedeným přístupem by se jistě ztotožnilo i mnoho Čechů. Překvapivá pro ni byla také dostupnost alkoholu.

„V Tedžonu je celé univerzitní městečko s restauracemi, obchody a tak dále. Nikde se tam ale nedá koupit alkohol. Tady se pivo prodává dokonce ve školním bufetu a o barech na kampusu ani nemluvě“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

Další rozdíl spočívá ve smíšených kolejích, jelikož koleje v Koreji jsou rozděleny podle pohlaví a tato zásada se dodržuje i při výběru spolubydlících v soukromém ubytování. Samotná úroveň kolejí byla shledána jako horší, než na jakou jsou Korejští studenti zvyklí.

„Do nedávna byla i většina škol rozdělená podle pohlaví“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

V korejských školách se také nosí uniformy, které jsou drahé na pořízení a studenti si je hradí sami.

„Na dívčí střední škole, kam jsem chodila, stojí u vchodu učitelky, které kromě legitimace kontrolují i uniformu. Jestli nemáme příliš krátkou sukni, jak máme uvázanou stužku... Samozřejmě jsem chtěla mít sukni kratší, než bylo předepsáno, takže jsem si jí rozepla a stáhla ke kolenům. Učitelky nic nepoznaly“ (Informátorka 25, Korea, 2020).

„Přes krátkou sukni jsem měla kvůli učitelkám oblečenou ještě jednu dlouhou, kterou jsem si potom sundala“ (Informátorka 11, Korea, 2020).

5.5 Obecné povědomí o Jižní Koreji

Pro celistvý náhled na šíření jihokorejské kultury je třeba zaměřit se nejen na zájemce o tuto kulturu či její aktivní šířitele, ale také na povědomí mezi širokou veřejností. To bylo zkoumáno pomocí internetového dotazníku, kterého se zúčastnilo 356 respondentů z řad návštěvníků sítě vyplňto.cz. I mezi nimi se vyskytlo několik zájemců o korejskou kulturu, nicméně jejich účast byla náhodná, byť lze předpokládat, že dotazník zaměřený na Jižní Koreu mohl zájemce o tuto zemi lákat. Zároveň se některým respondentům v různých souvislostech vybavovala Severní Korea, což dokazuje vnímanou spojitost mezi těmito zeměmi.

Dotazník se skládal z následujících otázek:

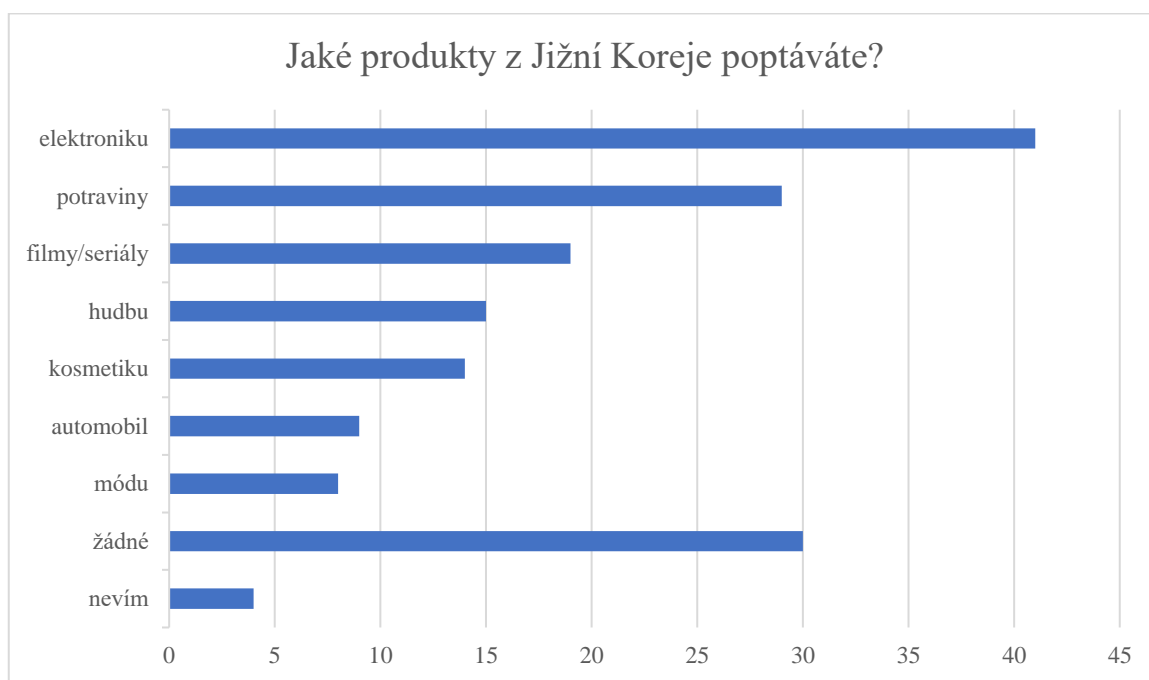
1. Jaké produkty z Jižní Koreje poptáváte?

Respondenti mohli volit z libovolné kombinace uzavřených odpovědí ve znění: *elektroniku, automobil, hudbu, filmy/seriály, potraviny, kosmetiku, módu, žádné, nevím; případně připsat vlastní.*

Nejvíce, konkrétně 41 %, respondentů zvolilo elektroniku. Ta byla následována potravinami, které konzumovalo 29 % respondentů. Filmy/seriály a hudbu uvedlo 19, respektive 15 % osob, těsně následovala kosmetika používaná 14 % z respondentů. Nejmenší četnost byla zaznamenána u automobilu s 9 % a módy s 8 %.

30 % respondentů uvedlo, že žádné produkty z Jižní Koreje nepoužívá a 4 % o tom neví nebo je původ nezajímá. V jednom případě respondent uvedl, že používá výrobky spojené s korejským zenem, tedy například vonné tyčinky a jednou také zazněl bojový sport taekwondo.

Graf 1: Nejčastěji poptávané korejské produkty v procentech

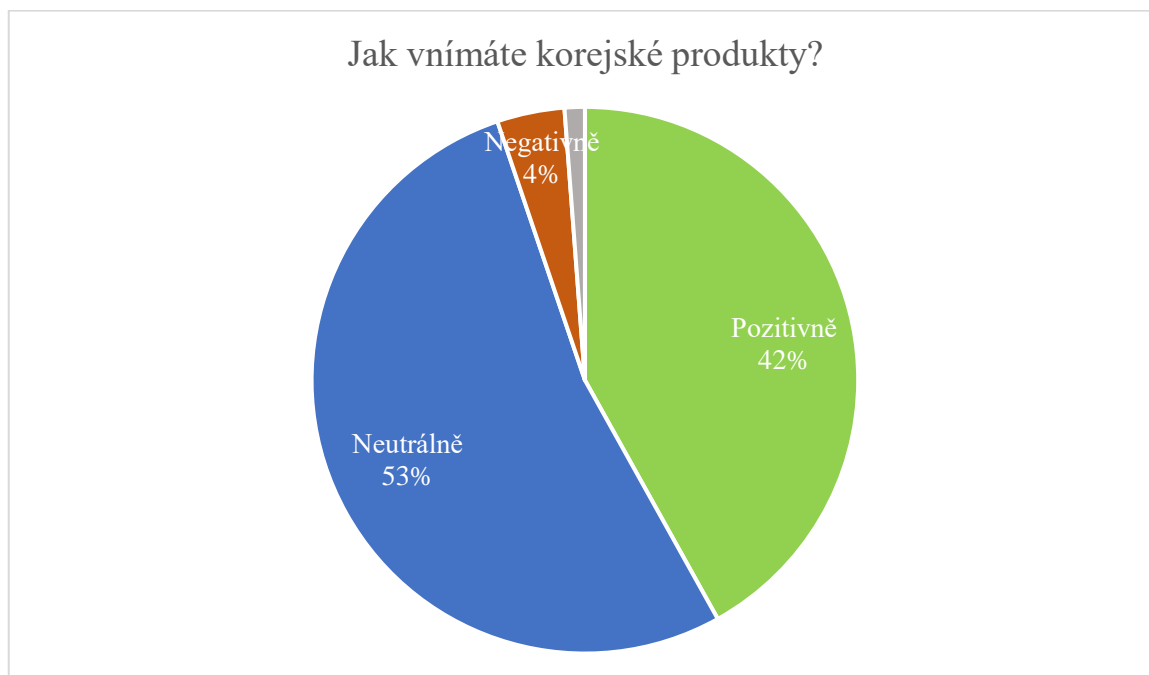
Zdroj: vlastní zpracování

2. Jak vnímáte korejské produkty?

Na tuto otázku šlo odpovědět jednou z nabízených možností, konkrétně: *pozitivně*, *neutrálně*, *negativně*; nebo vnímání popsat vlastními slovy.

Převažující odpovědí bylo „neutrálně“, pro kterou se rozhodlo 53 % respondentů. O něco menší skupina čítající 42 % vnímala korejské produkty pozitivně a negativně pouhá 4 %. Zbylí respondenti se nechtěli uchýlit k ani jedné ze zobecňujících odpovědí. Například jim vadila reklamní kampaň Hyundai, ale ostatní produkty vnímali pozitivně.

Graf 2: Vnímání korejských produktů

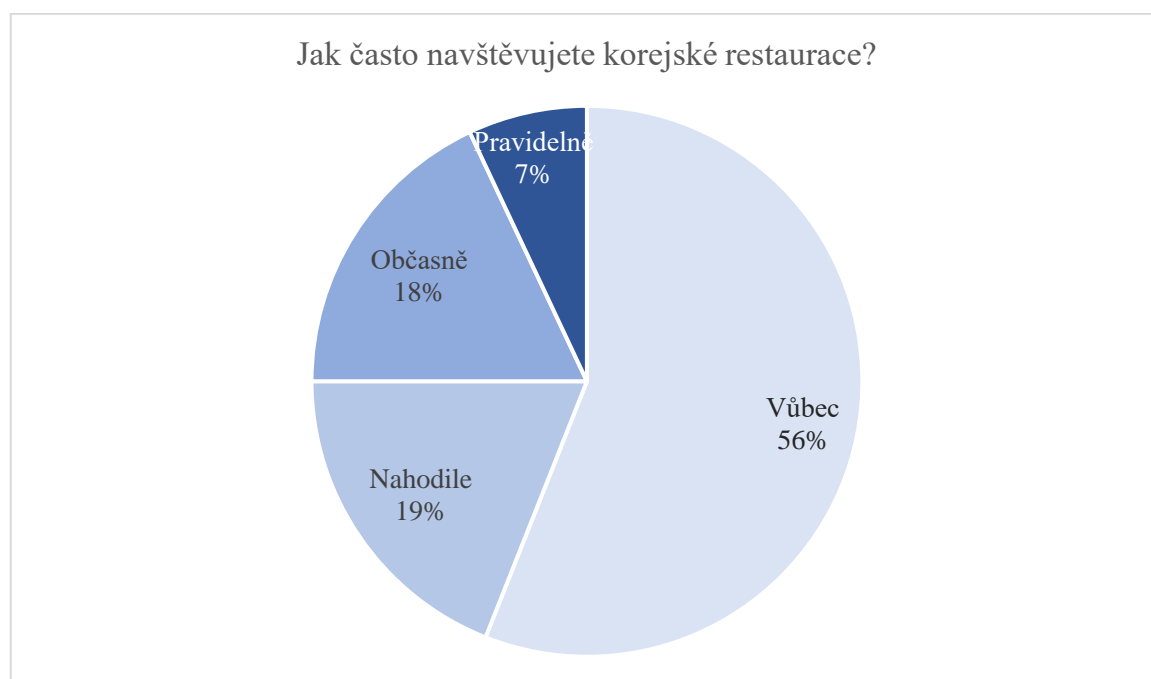

Zdroj: vlastní zpracování

3. Jak často navštěvujete korejské restaurace?

Zde se respondenti mohli ztotožnit s jednou ze čtyř skupin: častými pravidelnými návštěvníky, kteří do korejské restaurace zavítají alespoň jednou měsíčně; občasnými návštěvníky, tedy těmi, kteří restaurace navštěvují alespoň jednou za rok; nahodilými navštěvující tyto podniky s více než ročními pauzami; nebo těmi, kteří v korejské restauraci nikdy nebyli. Poslední uvedená skupina byla zároveň nejčastější, jelikož 56 % respondentů korejskou restauraci nikdy nenavštívilo. 19 % osob uvedlo, že je navštěvují méně než jednou ročně, 18 % byli občasní návštěvníci a 7 % respondentů navštěvovalo korejské restaurace pravidelně, tedy alespoň jednou měsíčně.

Graf 3: Četnost návštěv korejských restaurací

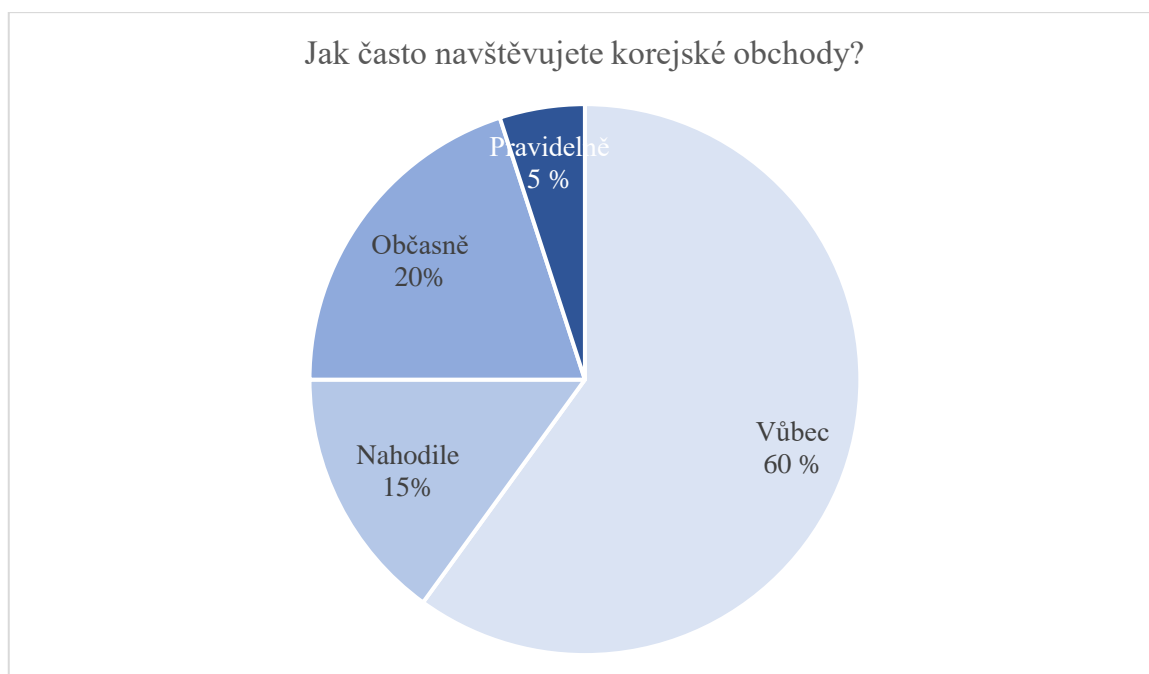

Zdroj: vlastní zpracování

4. Jak často navštěvujete korejské obchody?

Pojetí této otázky bylo totožné s otázkou předchozí a podobné byly i výsledky, kdy dokonce 60 % osob v korejském obchodě nikdy nebylo. Naopak druhá nejčastější skupina s 20 % byli občasní návštěvníci a nahodilých navštěvujících bylo 15 %, zatímco u předchozí otázky bylo pořadí těchto odpovědí opačné. Alespoň jednou za měsíc navštěvovalo Korejské obchody 5 % respondentů.

Graf 4: Četnost návštěv korejských obchodů

Zdroj: vlastní zpracování

5. Zajímáte se o korejskou kulturu?

V tomto případě byly možné tři odpovědi, tedy *ano*, *ne*, anebo odpověď vlastní. Respondentů, kteří se o Koreu nezajímají bylo více, konkrétně 67 %. 25 % uvedlo, že se zajímá. Zbylí respondenti zvolili možnost vlastní odpovědi. I mezi nimi by se našli zájemci. Jeden respondent uvedl, že je v kontaktu s korejským kamarádem, zajímá se o kulturu a učí se korejštinu. Další respondentka si korejskou kulturu musela nastudovat, jelikož pracuje pro Hyundai. Jiná zase na vysoké škole absolvovala předmět Korejská kinematografie, s čímž se pojil i její zájem o korejské filmy a hudbu. Zájem o tyto prvky korejské kultury zazněl ještě u čtyř dalších respondentů. Ostatní respondenti například uváděli, že se sice nezajímají aktivně a cíleně, ale občas je něco ohledně Jižní Koreje zaujme. Zazněla také odpověď, že se respondent o Jižní Koreu nezajímá, jelikož ji považuje za kolonii USA. V jednom případě bylo jako předmět zájmu uvedeno kimči.

Graf 5: Zájem o korejskou kulturu

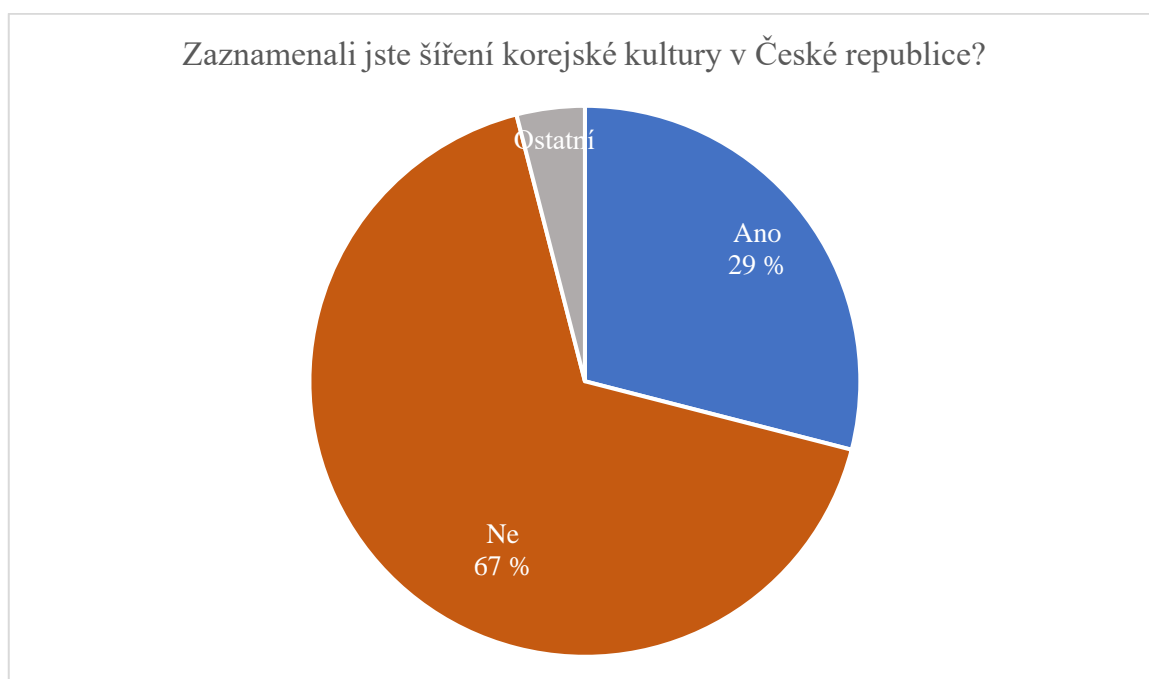
Zdroj: vlastní zpracování

6. Zaznamenali jste šíření korejské kultury v České republice?

Struktura poslední otázky byla shodná jako u předchozí, ovšem její úskalí spočívalo v subjektivním vnímání pojmu kultura. Mimo jiné i proto byly mezi 67 % respondentů, kteří šíření korejské kultury nezaznamenali, také ti, kteří v předchozích odpovědích uvedli, že například navštívili korejskou restauraci.

Šíření korejské kultury v České republice zpozorovalo 29 % respondentů a jistě by k nim šlo přičíst dalších 6 osob, které formou vlastní odpovědi uvedli, že se setkaly s K-Popem. Další dva respondenti zmínili korejské jídlo a jeden automobily.

Graf 6: Povědomí o šíření korejské kultury

Zdroj: vlastní zpracování

6 Výsledky a diskuse

6.1 Korejské investice v České republice

Jednou z hlavních příčin rozsáhlých korejských investic je vyspělý strojírenský průmysl (zejména automobilový) v obou zemích. Roli hrají také miliardové investiční pobídky od českého státu a zapojení vládních organizací, zejména agentury KOTRA na korejské straně a CzechInvest na české.

V době provádění výzkumu se korejská státní společnost KHNP ucházela o dostavbu českých jaderných elektráren. Vítězství v tomto výběrovém řízení by ještě posílilo silnou pozici, kterou Jižní Korea jakožto 4. nejvýznamnější investor v České republice, má.

Za největší korejskou investicí v České republice stojí automobilka Hyundai, jejíž výrobní závod v Nošovicích je největší přímou zahraniční investicí vůbec. Přes počáteční kontroverze je její hodnocení pozitivní. Další významnou korejskou investicí představuje továrna na pneumatiky společnosti Nexen Tire. Opomenout nelze ani aktivity skupiny Doosan, do které od roku 2009 patří i plzeňská strojírenská firma Škoda Power. Doosan v České republice také vyvíjí a vyrábí stavební stroje Bobcat.

Působení korejských subjektů s sebou může přinášet odlišnou firemní kulturu. V Koreji funguje na pracovišti pevná hierarchie a soudržnost mezi zaměstnancem a firmou. Dokonce se jedná o dva základní rysy korejské kultury. V prvních letech provozu nošovické továrny automobilky Hyundai zde panovaly nevyhovující pracovní podmínky, které vyústily ve stávkou a Hyundai byl nucen zaplatit pokutu. Ačkoli je otázkou, zda se jednalo o projev korejské firemní kultury, nebo o pouhou neprofesionalitu tamního vedení, prvky jako nadměrné přesčasy, které byly předmětem sporu, bývají pro korejské zaměstnavatele typické. Česká zaměstnankyně společnosti Hyundai v dotazníku uvedla, že si musela kvůli své práci korejskou kulturu nastudovat.

V televizních reklamách na automobily Hyundai se několik let používala korejská výslovnost tohoto názvu. Spíše než o šíření korejské kultury, byla důvodem snaha zažehnat negativní asociace, které se s vozy Hyundai mohly pojít a změna výslovnosti měla přinést i změnu jejich vnímání. Česká veřejnost však kampaň přijala poměrně negativně, mimo jiné také kvůli urputnému označování vozů za české a vymezování se vůči automobilce Škoda. Po změně vedení značka od těchto praktik upustila. Je nutné dodat, že se jednalo o specifikum českého zastoupení, jelikož například na americkém trhu reklamní spoty přímo vybízely k anglické, tedy nesprávné, výslovnosti názvu Hyundai sloganem ve znění: *Hyundai – Like Sunday*.

Již zmíněnou hierarchii na pracovišti potvrzuje i korejský zaměstnanec české pobočky firmy Nexen, který zmínil, že s kolegy udržuje spíše formální vztahy a případné sblížení je pro něj obtížné. Také jeho pracovní doba je delší než u českých kolegů, nicméně platové ohodnocení tomu odpovídá. Negativní aspekt střetu dvou kultur představuje jazyková bariéra.

Naopak český zaměstnanec firmy Bobcat uvedl, že se zde korejská firemní kultura neuplatňuje, což může být dáno tím, že se tradičně jedná o americkou společnost. Přesto ale zkušenost se spoluprací s Korejci má. Vyzdvihuje zejména jejich ochotu, ale také časté konzultace s vedením před přijetím rozhodnutí, s čímž souvisí obava z překročení kompetencí, respektive nedodržení postupu. Spolupráci s Korejci je vhodné zahájit zdvořilostní konverzací, což zmiňuje i Čche. Také se může stát, že Korejci zdvořile přikývnu, že rozumí, i když nerozumí, tudíž je nutné ověřovat, že se obě strany navzájem chápou. Tento jev by mohl spadat pod „zachování tváře“. Dále zaměstnanci korejských firem uváděli společné návštěvy restauračních zařízení.

6.2 Šíření korejské kultury

O šíření korejské kultury na území České republiky lze hovořit od 19. století, kdy vycházely první knihy a další tiskoviny ve kterých se téma korejského poloostrova objevovalo. Na začátku 20. století do Koreje začali přijíždět první tuzemští cestovatelé, kteří o své cestě následně zpravovali českou veřejnost. Zájem o Koreu vzrostl během rusko-japonských válek, jelikož národ obklopený mocnostmi bojující o samostatnost představoval silnou paralelu s národem českým a zapojení slovanského Ruska bylo pomyslnou třesničkou.

Když jel Tomáš G. Masaryk do Spojených států vyjednávat samostatné Československo, Korea mu posloužila jako tranzitní země a tamní bojovníci za nezávislost později použili zbraně získané od československých legionářů.

Boj o korejskou nezávislost neustával, což kvůli nástupu nacismu bohužel platilo i pro Čechy. Po 2. světové válce byla na Univerzitě Karlově založena nejstarší katedra koreanistiky v Evropě, k čemuž výrazně přispěl v Praze působící archeolog Han Hung-su a také koreanista Alois Pultr.

Za socialismu žádné oficiální vztahy mezi Československem a Jižní Koreou neexistovaly, nicméně sem koncem 60. let proniklo učení jihokorejské Církve sjednocení. Po tom, co zde dva roky poměrně úspěšně získávalo příznivce, a to zejména mezi studenty, byli jeho šířitelé odhaleni, část z nich odsouzena a uvězněna, za což členka této církve Marie Živná zaplatila životem. V 80. letech se objevily skupiny praktikující korejský zen buddhismus dle učení školy Kwan-um. Obě náboženská hnutí v Česku fungují dodnes.

1. Korejské restaurace a obchody

Korejské restaurace a obchody neslouží pouze turistům či zde žijícím Korejcům, ale oblibu si získávají také mezi místními. Nejvíce takových podniků funguje v Praze, nalézt jdou ovšem i v dalších městech, zejména v blízkosti korejských závodů a jejich počet roste.

Korejská kuchyně si cestu do podvědomí Čechů stále hledá a není v restauracích tak zastoupená jako kuchyně japonská, vietnamská nebo čínská, ale například kvašené zelí kimči se pravidelně objevuje v článcích o zdravé výživě. Tento pokrm si zvolila jako název první korejské restaurace v České republice. Nachází se na okraji Prahy, kde byla otevřena v roce 2004 a zároveň propaguje korejské jídlo na rozličných veletrzích a společenských akcích, což je příznačné i pro další korejské podniky.

Korejské restaurace se snaží vyhovět jak korejským, tak českým stravovacím návykům, přičemž nejčastějšími rozdíly bývá to, že zatímco Češi si objednají pouze jedno jídlo pro každého, Korejci toho chtějí ochutnat více. Dále Češi více solí, naopak Korejci upřednostňují pálivější chuť.

Majitelka první korejské restaurace v Brně uvedla zajímavou zkušenost, že Češi, kteří navštívili Koreu, mají občas tendenci vystupovat „přemoudře“ a zpochybňovat autenticitu jejího jídla, za kterou si však majitelka stojí. Někteří lidé si zase pletou korejskou rolku kimpab s japonským suši. Většina restaurací se soustředí na tradiční pokrmy, lze ale nalézt i korejskou kavárnu nebo pekařství. Korejské restaurace jsou však na české poměry relativně drahé, i když se nejedná o luxusní podniky.

Co se korejských obchodů týče, největší popularitu zaznamenával K-Shop u Náměstí republiky, který je součástí sítě Shin Food. Mezi nejrozšířenější korejské potraviny v České republice patří nealkoholický nápoj Aloe Vera King a instantní nudle. Obě položky bývají dostupné i mimo specializované prodejny. Potraviny tvoří převážnou část sortimentu korejských obchodů, ale v omezené míře se zde prodává také kosmetika a další zboží. Menší prodejny jsou odkázány na nákup od evropských překupníků, jelikož dovoz přímo z Koreje

by se jim nevyplatil. Na korejskou kosmetiku se specializují i internetové obchody, které ale většinou komunikují pouze česky, čímž snižují šanci oslovit korejské zákazníky.

2. Zábavní průmysl

Nejoblíbenějším prvek korejské kultury je vedle jídla zábavní průmysl. Zejména korejská populární hudba označována jako K-pop, dále korejské seriály a filmy. Čeští zájemci o korejskou kulturu oceňovali chytlavé melodie K-popu a propracovanou vizuální stránku. Někteří kritizovali jistou plytkost a povrchnost, nicméně kvitovali pracovitost a cílevědomost interpretů, kteří mohli, vzhledem k mechanismům v pozadí tohoto odvětví, vzbuzovat až lítost. K-pop byl zároveň v mnoha případech tím, co u českých informátorů vyvolalo zájem o korejskou kulturu. Také korejské informátory jej zmiňovali jako nejčastější projev šíření korejské kultury v České republice. Pravidelně se zde pořádají K-pop party a další hudební akce zaměřené na tento žánr, který si postupně hledá cestu do obecného povědomí mezi českou veřejností. Vzhledem k tomu, že častým motivem písní bývá roztomilost či emotivnost, může většímu rozšíření bránit jistá cyničnost české společnosti, kde tyto vlastnosti bývají považovány za projev slabosti a nevyzrálosti.

Z korejských filmů zaznamenal úspěch zejména Oskary oceněný film Parazit. Většina českých i korejských informátorů ovšem nadšení nesdílela a úspěch filmu je překvapil.

Korejská kultura se zde šíří například i prostřednictvím loutkového divadla, kde došlo ke spolupráci korejských a českých umělců, jejímž výsledkem je představení spojující tradiční korejskou baladu o želvě a králíkovi s tradičním korejským zpěvem pansori a českým mluveným slovem, které zhlédla i bývalá prezidentka Korejské republiky Pak Kun-hje během své návštěvy Prahy.

3. Organizace šířící korejskou kulturu

Významným podporovatelem šíření korejské kultury je Velvyslanectví Korejské republiky, které kulturní akce samo pořádá, případně se na nich podílí nebo podporuje aktivity soukromých subjektů. Častá je i spolupráce s korejskými vládními organizacemi, do jejichž gesce šíření korejské kultury spadá.

Mezi soukromé organizace patří Czech–Korean Production, která například pořádá společenské akce nebo vydává vlastní internetový magazín K–Town. Korejské kultuře se věnují také web AsianStyle zaměřený na Asii, respektive AsianStar, který se zabývá asijským zábavním průmyslem. Naopak ze strany organizace Czech–Hallyu Wave, o které se hovoří v literární rešerši, nebyla během provádění výzkumu zaznamenána žádná činnost. V České republice také vycházejí korejské noviny Praha Meil, které kromě zpravodajství v korejštině přinášejí výuku korejštiny nebo informace o Koreji v češtině. Podobnou činností se zabývá také medium Praha Ilbo, jehož aktivity však byly v době provádění výzkumu soustředěny zejména na internetu. Nejstarší nezávislou organizací je Česko–korejská společnost, z.s. vzniklá v roce 1990. Tato organizace stojí za Korejskými dny v Moravskoslezském kraji, což je několikadenní událost zahrnující řadu aktivit s korejskou tematikou určených pro veřejnost. Pod Česko–korejskou společností také spadá obchodní komora.

6.3 Život Korejců v České republice

1. Co se Korejcům v České republice líbí?

Korejci žijící v České republice jsou často zaměstnáni ve zde působících korejských nadnárodních společnostech, cestovním ruchu, případně ve službách, které využívají jak zaměstnanci velkých korejských firem, tak turisté. Korejským zaměstnancům vyhovuje volnější pracovní tempo, více volna a větší svoboda na pracovišti, což se odráží v celkovém životním stylu a zároveň jde o důvod, proč se mnoho Korejců do České republiky přestěhovalo. Korejský zaměstnanec české pobočky společnosti Nexen uvedl, že má delší pracovní dobu než čeští kolegové, ale přesto kratší než kolegové v Koreji. Hektický život byl uveden již v Teoretických východiscích jakožto jeden z typických rysů korejské kultury, respektive povahy Korejců, což informátoři potvrdili. Možnost zaměstnanců podílet se na rozvržení směny závisí na hierarchické struktuře, na kterou je v Koreji kladen větší důraz. Prostředí České republiky není tak konkurenční a je zde vyvíjen menší tlak na úspěch. Pro Korejce je také lákavá zidealizovaná představa života v historických evropských městech podpořená filmy a seriály.

Zajímavé je, že část informátorů shledala české motoristy jako ohleduplnější, což může být v rozporu s obecně očekávanou zdvořilostí Korejců, na kterou bylo poukazováno v teoretické i praktické části. Nicméně je možné, že korejský provoz pouze odráží již zmíněnou hektičnost.

2. Co Korejcům v České republice chybí?

Korejci žijící v České republice pravidelně vyhledávali korejské jídlo, kterého se jim, i přes zlepšující se situaci, nedostávalo v takové míře jako v Koreji. Ačkoli jim zde některé pokrmy chyběly, nabídku korejských restaurací a potravin obecně hodnotili spíše pozitivně a případné výtky směřovaly zejména k nedostatku mořských plodů na českém trhu. V souvislosti s restauracemi také zazněl poznatek, že v Koreji je běžné mávání na obsluhu, která je zároveň úslušnější a zdvořilejší. Na první pohled by se mohlo zdát, že hosté v České

republiky jsou více zdvořilí než hosté korejští, což by opět bylo v rozporu se stereotypy. Nejspíše se ale jedná o projev hierarchie, která není v českých podnicích tak pevně stanovená a zároveň je zde zvykem, že se obsluha chodí průběžně dotazovat, zda hosté něco nepotřebují.

Korejci kladou velký důraz na vzhled, proto jim na českém trhu chyběla korejská kosmetika a oblečení. Na druhou stranu oceňovali, že zde nemusí tolik řešit, jak vypadají nebo co mají na sobě, byť byli někteří překvapeni přílišnou ležérností a nevkusem Čechů. Korejcům chyběly také další služby či produkty, a to i v případě, že byly na českém trhu dostupné. Potíž byla nízká informovanost Korejců o jejich existenci a zároveň špatná komunikace ze strany poskytovatelů těchto služeb a produktů.

Výtky směřovaly také k českému zdravotnictví, ať už z hlediska dostupnosti léků, vybavení nemocnic či chování personálu.

3. Jaké kulturní odlišnosti Korejci zaznamenali?

Informátoři často poukazovali na zasmušilý výraz Čechů, jejich nezdvořilost a chladnost. Naopak je mohla zaskočit četnost očního kontaktu, který v Koreji při běžné komunikaci nepoužívá. Z pozitivních vlastností bylo zmíněno uvolňování míst k sezení v MHD starším osobám či větší zapojení muže do péče o děti. Většina korejských informátorů měla nějaké české přátele, i když je korejská komunita v České republice spíše uzavřenější. Češi jsou podle Korejců zpočátku odtažití, což navázání přátelství znesnadňuje, nicméně po „prolomení ledů“ často dochází k vytvoření silného pouta. Někteří informátoři ale poukazovali na větší bezprostřednost vztahů s Korejci.

Rozdíl oproti Koreji představuje také větší přímota a upřímnost. Korejci se snaží vyhýbat sporům a nedávat žádné záminky pro konflikt. Proto příliš neumí říkat „ne“ a odmítat. V případě, že by potenciálně konfliktní situace hrozila, mohou se začít vyhýbat odpovědi, ignorovat nebo přímo lhát. V Koreji je zdvořilost nadřazená nad upřímností. I z toho důvodu dávají Korejci velmi najevo svůj obdiv a nešetří komplimenty. Jedná se o projev rysu, který

byl v teoretické části definován jako „zachování tváře“. Dalším důvodem může být vysoká hustota zalidnění Korejské republiky, kdy Korejci přijdou do styku s větším množstvím osob než Češi a musí se naučit tyto kontakty „filtrvat“. Ignorování tedy může být součástí duševní hygieny, jelikož řešení každé sporné situace vysvětlováním by bylo velmi vyčerpávající. Neupřímnost občas vadí i samotným Korejcům, jelikož někteří informátoři označili toto chování za „přetvářku“ a také se výslovně dožadovali upřímné odpovědi, pokud měli pocit, že je jim něco zatajováno.

Korejský přístup k řešení konfliktů je o to zajímavější, pokud si člověk uvědomí, že mezi Jižní a Severní Koreou probíhá nejdéle trvající konflikt v moderní historii. Zároveň byli informátoři občas dotazováni, ze které Koreje pocházejí. Lze předpokládat, že se nejspíše jednalo o žert, Korejci si jej ale mohli vykládat jako projev nevzdělanosti.

Mezilidské vztahy komplikuje jazyková bariéra. Český hovořilo 8 informátorů, a i dorozumívání se anglicky představovalo potíže. Korejci poukazovali na nízkou znalost angličtiny zaměstnanců nemocnic, úřadů či obchodů.

Nejčastěji zmiňovanými kulturními odlišnostmi byla benevolence v konzumaci marihuany, velké množství psů a zmíněná byla také vyšší kriminalita. Uvolněný životní styl, který byl již zmíněn jakožto výhoda života v České republice, byl zároveň kritizován, jelikož s sebou přináší krátké úřední hodiny či otevírací dobu, laxní přístup úřadů a zdlouhavé zařizování rozličných záležitostí.

Jako podobnost byla naopak zmiňována zejména historická zkušenost s obklíčením mocnějšími sousedy a zachování vlastní kultury navzdory tomu.

4. Jak hodnotí studium v Česku?

Podobně jako v případě práce, byla oceňována nižší časová náročnost a soutěživost. Ta je v Koreji umocněná poměrným známkovacím systémem, což většině informátorů nevyhovuje. Naopak jim v České republice chyběl komunitní charakter korejských vysokých škol a rozpačití byli také z většího množství prezentací projektů před spolužáky. S tím souvisí více interakcí mezi studenty a vyučujícími, jelikož kladení otázek nebo zpochybňování výkladu je v České republice přijímáno kladněji než v Koreji, kde je pevněji vymezená hierarchie ve smyslu, že vyučující předává informace a student je přijímá. Překvapivá byla pro Korejské studenty i větší volnost mravů spočívající v dostupnosti alkoholu na kampusu případně koleje bez rozlišení pohlaví a přísnějších pravidel, jako například večerka.

7 Závěr

Česká republika i Korejská republika jsou země s vyspělým automobilovým průmyslem. Díky kvalifikované pracovní síle, výhodné poloze z hlediska logistiky, proaktivnímu přístupu vládních představitelů a v neposlední řadě také bohaté strojírenské tradici, je Česká republika cílem mnoha korejských investic, což zároveň Jižní Koreu řadí na čelní příčky mezi investory v tuzemsku. Tyto investice nespočívají jen ve výstavbě továren na zelené louce, ale korejský kapitál vstupuje i do existujících podniků například v případě Škody Power a korejští investoři mají zájem podílet se na strategických státních zakázkách, jako je dostavba jaderných elektráren.

Zájem o Českou republiku projevují i korejští turisté, které přitahuje historické prostředí, pivo a možnost cestovat do dalších evropských zemí. Někteří Korejci se sem dokonce rozhodli přestěhovat, aby unikli hektickému životu v Koreji. Korejci žijící v České republice tvoří poměrně uzavřenou skupinu, jejíž akulturaci a asimilaci ztěžuje jazyková bariéra, ale také chladnost a nezdvořilost majority, případně naopak neupřímnost samotných Korejců.

Jihokorejské aktivity v České republice souvisí také se zájmem Čechů o Koreu. Ten vzbuzuje zejména korejský zábavní průmysl, tedy hudba, seriály a filmy, což se promítá i do obliby korejské kuchyně. V České republice funguje řada korejských restaurací a obchodů, které již dávno neslouží pouze zaměstnancům korejských firem, ale pronikají i do povědomí široké veřejnosti. Ačkoli popularity čínských, vietnamských či japonských podniků ještě nedosahují, o to usilovněji o svou slávu bojují. Napomáhají tomu i aktivity rozličných organizací a institucí, které podporují šíření korejské kultury. Důležitou roli hrají také výměnné studijní pobyty a zajímavým fenoménem jsou korejská náboženská hnutí, jelikož právě ta za socialismu patřila k průkopníkům v šíření jihokorejské kultury v Československu.

8 Seznam použitých zdrojů

Atom info. (2019). *Stavební partneři firmy KHNP, společnosti Daewoo E&C a Doosan, v Praze uspořádali fórum stavebních dodavatelů jaderného průmyslu*. [online]. [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné z: <https://atominfo.cz/2019/11/stavebni-partneri-firmy-khnp-spolecnosti-daewoo-ec-a-doosan-v-praze-usporadali-forum-stavebnich-dodavatelu-jaderneho-prumyslu/>

Atom info. (2020). *Okresní hospodářská komora Třebíč uzavřela zahraniční partnerství s korejskou energetickou firmou KHNP*. [online]. [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné z: <https://atominfo.cz/2020/02/okresni-hospodarska-komora-trebic-uzavrela-zahranicni-partnerstvi-s-korejskou-energetickou-firmou-khnp/>

Atom info. (2020). *Společnost KHNP, uchazeč o dostavbu jádra v České republice, se představuje veřejnosti ve své reklamní digitální kampani*. [online]. [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné z: <https://atominfo.cz/2020/01/spolecnost-khnp-uchazec-o-dostavbu-jadra-v-ceske-republice-se-predstavuje-verejnosti-ve-sve-reklamni-digitalni-kampani/>

Bláhová, J. (2020). *Oscar se poprvé nelekl titulků. Nejlepším filmem roku je jihokorejský Parazit*. [online]. Respekt. [cit. 19. 5. 2020]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/kultura/oscar-se-poprve-nelekl-filmu-s-titulky-nejlepsim-filmem-je-jihokorejsky-parazit>

Cafourek, T. (2019). *Konec korejštiny i srovnávání se Škoda Auto. Hyundai má normální reklamu*. [online]. iDnes. [cit. 2. 3. 2020]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/doprava/hyundai-skoda-auto-reklama-srovnavaci-reklama-vosicky.A190725_100901_eko-doprava_cfr

CKP. (2020). [online]. Facebook. [cit. 5. 8. 2020]. Dostupné z: https://www.facebook.com/permalink.php?id=874331122626395&story_fbid=3390160481043434

Cowan, E. D. (2013). *Sekty a nová náboženství*. Grada. ISBN 9788024731636
CzechInvest [online]. *Česko-korejské obchodní fórum se konalo v Praze* [cit. 20.11.2020]. Dostupné z: <https://www.czechinvest.org/cz/Homepage/Novinky/Prosinec-2015/Cesko-korejske-obchodni-a-kulturni-forum-se-konalo-v-Praze>

Česká televize. (2018). *Investiční pobídka, která se vyplatila. Hyundai před 10 lety obrátil ekonomiku severu Moravy k autoprůmyslu*. [online]. [cit. 17. 2. 2020]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2641160-investicni-pobidka-ktera-se-vyplatila-hyundai-pred-10-lety-obratil-ekonomiku-kraje>

Česko-korejská společnost. (2019). [online]. [cit. 7. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.cks-korea.cz/akce/korejske-dny-2019-v-moravskoslezskem-kraji/>

Česko-korejská společnost. (nedatováno). *Obchodní komora*. [online]. [cit. 10. 11. 2020]. Dostupné z: <http://www.cks-korea.cz/akce/korejske-dny-2019-v-moravskoslezskem-kraji/>

Česká televize. (2014). *Korejskému Nexenu vláda přilepší pobídkou až 3,8 miliardy*. [online]. [cit. 5. 4. 2020]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1028307-korejskemu-nexenu-vlada-prilepsi-pobidkou-az-38-miliardy>

Česká televize. (2009). *Korejská Doosan koupí českou Škoda Power*. [online]. [cit. 5. 4. 2020]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1385398-korejska-doosan-koupi-ceskou-skoda-power>

Čche, S. (2014) *Jak obchodovat s Korejci*. Praha. Ideál. ISBN 978-80-86995-27-4

ČSÚ. (2020). *Cizinci v České republice*. [online]. [cit. 9. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507871/29002720.pdf>

ČTK. (2019). [online]. *Turismus v Česku opět láme rekordy. Prudce přibývá Číňanů, dorazily jich statisíce*. [online]. [cit. 10. 3. 2020]. Aktuálně. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/vysledky-turismu-za-rok-2018/r~e380ff782ab811e9b7ed0cc47ab5f122/>

Dictionary. (nedatováno). *Tsundere*. [online]. [cit. 11. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.dictionary.com/e/fictional-characters/tsundere/>

Doosan Bobcat EMEA. (nedatováno). [online]. [cit. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bobcatdobris.cz/bobcat#historie>

Evan, D. (2017). *Nexen Tire - Největší investice v ČR za posledních 20 let?* [online]. [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <https://evan.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=615697>

Filosofická fakulta Univerzita Karlova. (nedatováno). *Asijská studia*. [online]. [cit. 23. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.ff.cuni.cz/prijimaci-rizeni/studijni-obory/bakalarske-obory/asijska-studia/koreanistika/>

Franc, P. Nezhyba, J. (2013). *Zastupovali jsme obyvatele Nošovic v jednání se státem a firmou Hyundai*. [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Frank Bold Advokáti. Dostupné z:

<https://www.fbadvokati.cz/cs/clanky/2731-zastupovali-jsme-obyvatele-nosovic-v-jednani-se-statem-a-firmou-hyundai>

Helcl, R. (2005). *Philips přišel o povolení potřebné pro provoz*. [online]. iDnes. [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/philips-prisel-o-povoleni-potrebne-pro-provoz.A050503_092800_ekoakcie_ven

Heller, J. (2020). *Když odejdeš, skončíš v pekle. Tajemná sekta už ulovila desítky českých dívek*. [online]. Aktuálně. [cit. 20. 9. 2020]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/utajena-krestanska-sekta-v-praze-lovi-ovecky-za-pomoci-lzi-a/r~3a1c7d0820cc11ea84c6ac1f6b220ee8/>

HMMC. (2020). *O společnosti*. [online]. [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: <http://www.hyundai-motor.cz/?rubrika=basic-info>

Horáček, F. (2010). *Nošovická Hyundai přijala trest. Zaplatí 700 tisíc za špatné pracovní podmínky*. [online]. iDnes. [cit. 5. 3. 2020]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/nosovicka-hyundai-prijala-trest-zaplati-700-tisic-za-spatne-pracovni-podminky.A100614_172739_ekoakcie_fih

Hospodářská komora České republiky. (2015). *Prezident HK ČR: Korea si nás zvolila*. [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné z: https://www.komora.cz/press_release/prezident-hk-cr-korea-si-nas-zvolila/

Janoš, J. (2014). *Země Světa Jižní Korea*. Praha. GeoBohemia, s.r.o. 2-64. ISSN 1213-8193

Janoušek, A. (2016). *Továrna Nexen stále nemá své pozemky. Na práci v ní čekají stovky lidí*. [online]. iDnes. [cit. 6. 4. 2020]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/tovarna-nexen-v-trianglu-zatce-stale-nema-pozemky.A160315_2232604_usti-zpravy_vac2

Letiště Praha. (2019). *Korean Air slaví 15. výročí linky z Prahy do Soulu*. [online]. [cit. 11. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.prg.aero/korean-air-slavi-15-vyroci-linky-z-prahy-do-soulu>

Karoch, A. (2018). *Čím je Česká republika pro Korejce přitažlivá?* [online]. Czech Industry. [cit. 11. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.casopisczechindustry.cz/products/cim-je-ceska-republika-pro-korejce-pritazлива/>

Kimbop TV. (2020). *Praha Pocha Korean Restaurant in Czech Republic*. [online]. YouTube. [cit. 16. 8. 2020]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=pQKTA_JJ4y0

Kimchi. (2020). [online]. Facebook. [cit. 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/kimchi.cz>

Kinomaniak. (nedatováno). [online]. [cit. 12. 5. 2020]. Dostupné z: <https://kinomaniak.cz/filmy/parazit/>

Klemsa, J. (2015). *Význam Korejské republiky jako obchodního partnera pro Evropskou unii a Českou republiku*. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava.

Klusák, V. (2010). *Vše pro dobro světa a Nošovic*. [film]. Hypermarket Film; Česká televize.

KCMT. (2020). *Není biblické studium jako biblické studium! (Sinčchondži)*. [online]. [cit. 20. 9. 2020]. Dostupné z: <https://www.kcmt.cz/aktualni-temata/neni-biblicke-studium-jako-biblicke-studium/>

Koudelová, L. (2014). *Korea v Čechách, kultura a akulturace korejské menšiny*. Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta.

KOTRA [online]. *Korea-Czech Medical Plaza* [cit. 20.11.2020]. Dostupné z: <https://medicalkorea.cz>

Kudy z nudy. (2019). *Korejský filmový festival s korejskou kuchyní v Biu Oko*. [online]. [cit. 8. 5. 2020]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/akce/korejsky-filmovy-festival-s-korejskou-kuchyni-v-bi>

Kubík, L. (2020). *Koreanistika slaví 70 let na FF UK*. [online]. [cit. 10. 8. 2020]. Dostupné z: <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-16669.html>

Kurzy.cz. (nedatováno). *Česko korejská obchodní komora, z.s., Praha IČO 04534611 - Obchodní rejstřík firem*. [online]. [cit. 10. 11. 2020]. Dostupné z: <https://rejstrik-firem.kurzy.cz/04534611/cesko-korejska-obchodni-komora-z-s/>

Skoupý, 2020

K-Town. [online]. [cit. 8. 6. 2020]. Dostupné z: <https://ktowninczech.wixsite.com/ktown>

Kwan um. (nedatováno). [online]. [cit. 15. 10. 2020]. Dostupné z: <https://www.kwanumzen.cz/>

- Ministerstvo průmyslu a obchodu. (2019). *Evropskou centrálu otevřela v Dobříši firma Doosan Bobcat EMEA. Už tu má, jako v zemi pro budoucnost, také inovační centrum.* [online]. [cit. 19. 4. 2020]. Dostupné z: <https://mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/evropskou-centralu-otevrela-v-dobrisi-firma-doosan-bobcat-emea--uz-tu-ma--jako-v-zemi-pro-budoucnost--take-inovacni-centrum--249688/>
- Mazaná, V. (2015). *On the Spread and Perception of Korean Popular Culture in the Czech Republic.* Far East / Dálný východ. Vol. 5 Issue 1, 9-21.
- Mazaná, V. (2014). *Cultural perception and social impacts of the Korean wave in the Czech Republic / Vladislava Mazaná.* The global impact of South Korean popular culture : hallyu unbound / edited by Valentina Marinescu. ISBN 978-1498504614
- Mun S. (2012). *Na cestě ke světu míru, lásky a harmonie.* Praha. Ideál. ISBN 978-80-86995-18-2
- Musil, M. (2018). *Paní Kim má ráda české hosty.* [online]. Reportér magazín. [cit. 16. 6. 2020]. Dostupné z: <https://reportermagazin.cz/a/w6zPW/pani-kim-ma-rada-ceske-hosty>
- Nexen Tire. (2019). *Nová továrna Nexen Tire u Žatce slavnostně vyexpedovala první pneumatiky.* [online]. [cit. 15. 4. 2020]. Dostupné z: https://www.nexentire.com/cz/media/news/1215959_2021.php
- Novák, M. (2013). *Milenci z Prahy. Proč a jak mají Korejci rádi Čechy.* [online]. Aktuálně. [cit. 23. 4. 2020]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/milenci-z-prahy-proc-a-jak-maji-korejci-radi-cechy/r~5a586074355411e3bb540025900fea04/>
- OECD. (2019). *Marriage and divorce rates.* [online]. [cit. 15. 6. 2020]. Dostupné z: https://www.oecd.org/els/family/SF_3_1_Marriage_and_divorce_rates.pdf
- OLŠA, Jaroslav. *Soul roku 1901 objektivem E. St. Vráže a jak viděli Koreu další čeští cestovatelé.* Seoul: Seoul Museum of History, Velvyslanectví České republiky, 2011. 237 s. ISBN 978-89-91553-25-5
- Otřísal, M. Lazarov, A. (2013) *Křesťanský magazín.* [online]. Česká televize. [20. 9. 2020]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1098528273-krestansky-magazin/213562215600012/>
- Pelikán, V. (2014). LG.Philips *Hranice: investice bez hranic.* [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Sedmá generace. Dostupné z: <https://www.sedmagerace.cz/lg-philips-hranice-investice-bez-hranic/>

- Poláková, Š. (2010). *Působení Kwan Um v ČR*. [online]. Masarykova univerzita. Filosofická fakulta. [cit. 15. 10. 2020]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/cs8ri/Bakalarska_prace.pdf
- Pospěchová, P. (2012). *Čistě korejské menu je v Česku výjimečné. V restauraci Kimchi ho mají a stojí za to*. [online]. ihned. [16. 6. 2020]. Dostupné z: <https://vikend.ihned.cz/jidlo/c1-55903820-opojne-kimchi>
- Skácelová, M. (2013). *Spokojenost zaměstnanců s prací v korejské společnosti*. Univerzita Palackého v Olomouci. Filosofická fakulta.
- Spáčilová, M. (2019). *RECENZE: Taková klamně normální rodinka je Parazit. A chce Oscara*. [online]. iDnes. [15. 5. 2020]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/recenze-parazit.A191003_170207_filmvideo_spm
- Strnadová, M. (2016). *Výstavbu továrny Nexen blokuje spolek Tiché Žatecko. Je přítom z Opavy*. [online]. iDnes. [cit. 15. 4. 2020]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/spolek-tiche-zatecko-z-opavy-bojuje-proti-vystavbe-gumarny-nexen-v-triangle-u-zatce.A161203_2290346_usti-zpravy_vac2
- Šulc, S. (2020). *Větší než Beatles. Jak si mladí Korejci podmanili svět a udělali ze sebe multimilionáře*. [online]. E15. [cit. 5. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/magazin/kultura/vetsi-nez-beatles-jak-si-mladi-korejci-podmanili-svet-a-udelali-ze-sebe-multimilionare-1376227>
- Tománek, T. (2018). *Jaderné mezipřistání v Praze. U premiéra Babiše bude lobbovat jihokorejský prezident Mun Če-in*. [online]. Lidovky. [9. 6. 2020]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/statni-pokladna/jaderne-mezipristani-v-praze-u-premiera-babise-bude-lobbovat-jihokorejsky-prezident-mun-ce-in.A181127_214935_In_noviny_ele
- Tůma, A. (2008). *Odsouzený šéf Hyundai dostane milost*. [online]. Aktuálně. [1. 3. 2020]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/svetova-ekonomika/odsouzeny-sef-hyundai-dostane-milost/r~i:article:613498/>
- Universal Peace Federation. (nedatováno). *Kdo jsme*. [online]. [16. 10. 2020]. Dostupné z: <http://upf.cz/index.php/kdo-jsme>
- Velvyslanectví Korejské republiky v České republice. (2019). *Korejský gastro svět*. [online]. [5. 6. 2020]. Dostupné z: <http://overseas.mofa.go.kr/cz->

cs/brd/m_8972/view.do?seq=758239&srchFr=&srchTo=&srchWord=&srchTp=&multi_it
m_seq=0&itm_seq_1=0&itm_seq_2=0&company_cd=&company_nm=&page=1

Vojtíšek, Z. (2018). *Církev Sinčchondži uspořádala v Praze veřejnou akci*. [online].

Dingir. [cit. 20. 9. 2020]. Dostupné z: <https://info.dingir.cz/2018/02/cirkev-sincchondzi-usporadala-v-praze-verejnou-akci/>

Vojtíšek, Z. (2018). *Korejské církve v Česku*. [online]. Dingir. [19. 9. 2020]. Dostupné z: <https://info.dingir.cz/2018/02/korejske-cirkve-v-cesku/>

Zastupitelský úřad v Soulu (2019). *Korejská republika: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR*. [online]. Business Info. [cit. 20. 4. 2020]. Dostupné z:

<https://www.businessinfo.cz/navody/korejska-republika-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/>

Ženatá, D. (2013). *Rozhovor s korejským kazatelem Jong Sil Leem*. [online]. Český bratr. [cit. 22. 9. 2020]. Dostupné z: <http://www.ceskybratr.cz/archives/3889>

9 Přílohy

Příloha 1: Dotazník pro Korejce

1. Co se Vám v České republice líbí?
2. Co se Vám v České republice nelíbí?
3. Co Vám v České republice chybí?
4. Proč jste se do České republiky přestěhovali?
5. Jak hodnotíte dostupnost korejského zboží v České republice? (např. Je ho dostatek?)
6. Zaznamenali jste šíření korejské kultury v České republice?
7. Slavíte v České republice korejské svátky?
8. Překvapilo Vás v České republice něco? (pozitivně/negativně; kulturní rozdíly apod.)
9. Můžete srovnat práci/studium v České republice a v Koreji?
10. Jak dlouho chcete v České republice zůstat?
11. Co si myslíte o Češích?
12. Máte české přátele?
13. Máte české jméno/přezdívku?

Příloha 2: Dotazník pro české zájemce o korejskou kulturu

1. Co vzbudilo Váš zájem o Koreu?
2. Co považujete za nejdůležitější prvky korejské kultury? (Pro Vás osobně i obecně)
3. Mluvíte korejsky?
4. Promítá se zájem o Koreu do Vašeho každodenního života?
5. Máte korejské jméno/přezdívku?
6. Jak vnímáte šíření korejské kultury v České republice?
7. Jak hodnotíte dostupnost korejského zboží v České republice? (např. Je ho dostatek?)
8. Jaké produkty z Jižní Koreje poptáváte? (Včetně hudby atd.)
9. Navštěvujete korejské obchody/restaurace?
10. Máte korejské přátele?
11. Je něco, co Vás ohledně Koreje překvapilo?

Příloha 3: Dotazník pro korejskou restauraci/korejský obchod

1. Jak dlouho vaše restaurace/váš obchod funguje?
2. Proč jste zvolili tento název a co znamená?
3. Navštěvují vás více Češi, nebo Korejci?
4. Liší se jejich preference?
5. Co si zákazníci nejčastěji dávají/kupují?
6. Je obtížné sehnat některé suroviny/zboží?
7. Zaměstnáváte spíše Čechy, nebo Korejce?
8. Museli jste kvůli českým zákazníkům něco upravovat?
9. Můžete srovnat provoz restaurace/obchodu v České republice a v Koreji?
10. Šíříte korejskou kulturu i jinými způsoby než prostřednictvím jídla/zboží?